

ista distinctio esset eadem, si Pater fuisset incarnatus, & non Filius: & tamen tunc non terminative Filius sicut modo: igitur propter istam distinctionem, quæ necessaria est, non est entientia ratio terminandi uni, & non alii, quod terminative est contingens.

Ad argumenta. Ad primum, patet quod illa major est falsa, nec illæ sunt rationes ad probandum impossibilitatem incarnationis. Ad aliud dico, quod communicare sic esse non est idem, quod esse divinum in formare formaliter naturam humanam; nec etiam effectivo communicare, quod scilicet persona assumens effectivè dicitur aliquid esse naturæ assumptæ, ex hoc, quod assumens est; sed illud communicare est terminative dependentiam existentiam actualis naturæ assumptæ, & hoc non est, quod existentiam realis naturæ assumptæ sit ratio terminandi, sed substantiam, id est, incommunicabilem existentiam. Ad formam tunc concedo, quod communicat esse, hoc est, existentiam factam incommunicabilem, ut existentiam incommunicabilem non ex alio, puta ex natura, est ratio terminandi existentiam naturæ assumptæ. Ad aliud concedo majorem, & minor negatur secundum communem opinionem tenendo personas esse relativas. Et ad probationes illas dicta est *distinct. 26. primi libri*.

DISTINCTIO II.

CIRCA Distinctionem secundam in qua Magister agit de modo assumendi naturam, queruntur tria. Primo: Utrum naturam humanam uniri Deo hypostaticè, & tamen non frui includat contradictionem? Secundo: Utrum fuerit alibi aliquod medium congruentius, & includat utrumque medium, scilicet intermedium, ut animam; & extrinsecum, ut existentiam incommunicabilem non ex alio, primo, & immediate assumptæ totam naturam humanam? Tertio: Utrum incarnationem præcessit corporis organizatio?

QUESTIO PRIMA.

Utrum naturam humanam uniri Deo hypostaticè, non tamen frui includat contradictionem?

Circa primum arguitur, quod sic, quia aut illa natura nata est frui, aut non. Primo modo potest non frui. Probatio, tum quia hæc unio major est unione, quæ est per habitum gloriæ; quia secundum August. 13. de Trinitate cap. 19. *In rebus per tempus certis illa summa gratia, &c.* Sed contradictio est naturam unitam per habitum gloriæ non frui: ergo multo magis de ista. Confirmatur per August. 13. de Trinitate cap. 9. Ubi arguit per locum a minore, si Filius Dei naturalis iustus est Filius hominis: igitur magis creditibile est, quod Filius hominis naturalis sit gratia Filius Dei. Si autem consequentia teneat universaliter a minori: igitur in Christo potest an credente, necessario ponitur consequens; & per consequens, quod

quod necessario fruatur. Tum, quia si talis natura non necessario fruatur, potest peccare, & ita Deus diceretur peccare, & damnari per consequens. Confirmatur ista probatio per Anselm. 2. *Cap. Deus homo. c. 10.* Si primus homo erat peccabilis, quia non erat Deus: igitur est ista unione secundus homo: ex qua erat Deus, erat impeccabilis; sed non erat impeccabilis, nisi quia beatus: igitur, &c. Secundum membrum divisionis includit contradictionem; scilicet, quod aliqua natura non nata frui possit ei uniri hypostaticè; tum, quia tunc natura non personabilis personaretur. Natura enim, quæ unitor personæ in unitate suppositi, personatur; natura non nata frui, non est personabilis. Tum secundo, quia tunc esset communicatio idiomatum, & sic Deus diceretur esse lapis, vel ignis. Immo videtur esse perfectior communicatio idiomatum tunc, quam modo, cum quælibet pars lapidis sit lapis, quidquid est Dei est Deus; non ita est de homine: igitur, &c. Conera, in triduo immediate uniebatur caro Verbo; & tamen non fruebatur; quidquid autem Verbum potuit conservare sibi unitum immediate, potuit immediate assumere.

In ista quæstione sent duo articuli; (a) primus de natura nata frui, an illa possit non frui; & secundus, an natura non nata frui, possit assumi. Et dicitur ad utrumque, quod non.

Ratio ad primum articulum ponitur talis: fruius completur in hoc, quod obiectum fruibile præsens immutat intellectum ad actum videndi, & per hoc erit præsens voluntati alliciens istam, ut necessarium fruat sine præsentia. Sed per istam unionem est necessario ista immutatio intellectus: igitur & ipsa fruius voluntatis est necessario consequens istam immutationem. Probatio minoris. Si oculus posset videre lucem inexistentem sibi, ad præsentiam lucis: necessario sequeretur, quod ipsa esset præsens, ut immutans oculum ad videndum. Intellectus autem potest videre aliquid præsens in se: igitur cum per unionem istam lux increata sit præsens intellectui in se, erit necessario præsens, ut immutans intellectum ad intelligendum. Confirmatur per Augustin. ubi supra: ubi arguit per locum a minori de duplici unione. Præterea. Potentia fundatur in essentia animæ, non e converso: igitur essentialior est ordo, ut illud, quod est in essentia, redundet in potentiam, quam e converso, sed beatitudo non potest esse in potentia, nisi necessario redundet in essentiam: igitur non potest esse in essentia, nisi redundet in potentiam: sed per illapsum perfectiorem essentia animæ beatificatur, quantum est beatificabilis, quia sic unum aliquid cum Deo: igitur, &c. Confirmatur, quia beatitudo prius est in essentia, quam in potentia: est enim prius in supremo nature beatificabilis: essentia autem magis habet rationem supremi, respectu potentiarum, quam e converso: sed in essentia non potest poni beatitudo, nisi quidam illapsus specialis obiecti fruibilis; iste autem illapsus, qui est in unione, est supremus:

Tom. III.

C

& ideo

& ideo per hunc naturam summe elevarur.

Modus declarandi primam rationem est talis; quia habitus intellectualis: aliquando est necessarius ut representet objectum sicut in Angelis: aliquando autem est facultas ipsam potentiam, ut facilius possit in ipsum sicut in nobis: habitus autem gloriae non ponitur in ista unione propter primum: quia per nihil formaliter informans naturam, est Deus sine praesens, ut objectum fruibile: sed tantum se representat voluntatis potentiae potenter frui immediate, ut objectum fruibile: ergo habitus hic requiritur propter facilitatem, vel propter aliquam elevationem potentiae, ut ipsa possit facilius immutari a tali objecto: etiam sine tali habitu absolutè potest a tali objecto immutari, quia potentia naturae assumptae est summe inclinata, & elevata, & proportio ad objectum fruibile: nam huiusmodi potentia naturae assumptae per unionem elevata est ad esse supernaturalè, ideo ipsa potentia est sufficienter elevata ad operationem supernaturalem, supplet igitur ista unio ad Verbum: quantum ad fruitionem, quidquid habitus gloriae possit facere in alio.

Contra istam opinionem. Et primo, contra conclusionem in se, arguo sic. Prius ex ratione prioris potest esse sine posteriori absque contradictione, & hoc quando nulla est necessaria connexio. Ista necessaria connexio potest esse, vel propter identitatem realem, sicut subiectum, & propria passio, vel propter similitudinem naturae, ut in correlativis. Alter non salvaretur proprietates unius ad aliud. Patet ex distinctione eius (a). Sed natura personabilis prius naturaliter personatur, quam operetur, & hoc quando personatur in se: quia operatio est suppositi praesentis, & in natura intellectuali est persona. Igitur quando personatur in alio, prius naturaliter personatur in eo, quam operetur. Ista consequentia ultima probatur, quia natura in eodem instanti naturae, in quo personatur in se, si sibi dimitteretur, in eodem personatur in persona assumente: ergo non est contradictio, naturam istam personari in persona divinis, & tamen non operari in fruendo. Praeterea. Rationem positionis duco ad oppositum. Primo, quia natura nulla necessario fruatur isto objecto, nisi quae necessario immutatur ab eo, ut presente; sed ista anima non necessario immutatur ab eo: tum quia nec ad actum intelligendi, quia objectum istud non necessario immutat, aliquid intellectum nisi divinum. Nihil enim extra causat nisi voluntarie, & contingenter. Tum, quia nec ad actum fruendi, quia voluntas ex puris naturalibus non necessario fruatur sine, sicut ostensum est *distinct. prima primi*: igitur ipsa non necessario fruatur sine, nisi aliquid addatur sine naturae, per quod fit necessitas ad fruendum. Sed nihil hic ponitur superadditum formaliter in voluntate per istam unionem, sed tantum ponitur quaedam dependencia ad Verbum: igitur, &c. Praeterea. Quod hic negatur necessitas habitus, improbat; quia, sicut actum est *distinct. 17. primi*, potissima ratio ponendi charitatem

tem creatam, est, ut actus diligendi Deum sit in potestate voluntatis. Nullum enim agens habet in potestate sua actum nisi in potestate eius sit totum illud, quod necessario requiritur in parte eius ad talem actum. Voluntas autem creata ex puris naturalibus non habet in potestate sua actum diligendi bonum increatum meritorie, ut actus sit acceptus Deo: & ideo necesse est ipsam habere eius illud aliud, quod requiritur ad avendum, ut possit Deum per illud meritorie diligere: fruendo autem multo magis excedit naturam voluntatis humanae, quam actus meritorius, quia fruendo est actus, vel forma supernaturalis magis, quam actus meritorius: igitur fruendo non erit in potestate voluntatis humanae, nisi ipsa habeat aliquam formam supernaturalem, qua possit uti ad istum actum elicendum. Voluntas autem humana assumpta a Verbo est voluntas naturae humanae univoce cum voluta: igitur ipsa non potest frui sine charitate. Et si obijciatur, quod quidquid Deus potest per causam efficientem mediàm, potest per se: habitus autem iste, qui ponitur respectu fruitionis tantum, est causa efficiens, quia nulla alia causa. Patet discurrendo per causas: igitur Deus potest per se sine quacunque alia causa media, causare fruitionem in anima. Concedo conclusionem, si sicut dicitur *dist. 13. huius*, scilicet, quod fruendo potest immediate causari a Deo in anima: sed tunc respectu fruitionis voluntas non habet rationem causae activae, quia non habet ea quae agit, & ita non crederetur illa anima frui formaliter elicitive, sicut hic animae dicitur frui: quod videtur inconveniens. Similiter istud dictum non arguit, neque evincit necessitatem fruitionis, quia secundum hoc voluntas se haberet tantum passivè respectu fruitionis, & hoc ex potentia contradictionis ad ipsam: necessitas autem non accipitur ex parte illius, quod est in potentia contradictionis ad aliquid, ergo oporteret necessitatem huius fruitionis attribui Deo, sed ipse non necessario causat eam; sicut nec aliquid extra se: igitur. Et si dicas, quod immo, quia praesupposita immutatione, intellectus necessario causat istud, ut concomitans; Hoc improbat *dist. 1. primi*, quia cum intellectu, vel visio, & fruendo fit ad absoluta, non est contradictio prius causari sine posteriori. Praeterea. Si concederetur animam Christi posse se habere ad fruitionem sine habitu, sicut aliam animam cum habitu; videtur omnino superfluum in Christo ponere habitus intus, qui tamen ab omnibus ponuntur *dist. 13. & 14.* quod est inconveniens. Praeterea. Ex vi unionis solum Verbum est praesens animae assumptae, & hoc secundum esse personale; igitur si ex tali unione sit idem praesens in ratione objecti immutantis, non plus habetur, nisi quod ex vi unionis solum Verbum immutat intellectum creatum, & non tota Trinitas, quod est falsum: quia opera Trinitatis sunt indivisa in comparatione ad extra. Si dicas, quod eadem est ratio videndi tres personas, & unam, quia qui videt unam, necessario videt omnes. Ostensum est *d. 1. primi*, quod hoc non est necessarium.

Ad secundum articulum principalem dicitur quod non, propter istam

istam rationem: quia sicut Deus se habet ad omnem creaturam in illapso generali quantum ad esse, & operari: ita videtur se habere ad hanc naturam (a) in illapso speciali, quantum ad hanc operationem, & hoc esse: sed primo modo nulli potest illabi ad esse, nisi cui illabitur ad operationem, secundum Philosophum quarto *Meteo.* in fine; quia unumquodque est tale, cum potest agere: cum autem non potest agere, non est tale: igitur non potest illabi isti nature illapso speciali quantum ad esse, nisi possit et illabi quantum ad operationem specialem. Operatio specialis respiciens obiectum supernaturale, est operatio videndi, & fruendi, quae nullo modo competunt naturae non natae frui, ut naturae irrationali: igitur, &c.

Contra istud: natura intellectualis est assumptibilis: quia non habet in se naturam positivam repugnantem dependentiae istius specialis ad Verbum five communicationi eius Verbo, ut natura communicatur supposito: quidquid autem est communicabile, sic est assumptibile, & quod non habet unde repugnet sibi talis communicatio, non habet unde repugnet sibi dependere, & assumi a Verbo: sed natura non intellexit nisi non habet perfectiorem rationem suppositi, quam natura intellectualis: igitur & natura non intellexit nisi non habet aliquam entitatem positivam, per quam repugnet sibi dependere dependentia illa praedicta: igitur & ipsa ex parte sui est assumptibilis, & Verbum videtur ex parte sua posse istam dependentiam terminare, cum sit independens in ratione suppositi: & ita potest terminare dependentiam hypostaticam. Hic diceretur, quod licet natura lapidis possit dependere hypostaticae, non tamen ad personam ut ad terminum, quia persona non terminat dependentiam naturae nisi personabilis. Hoc excludendo dico, quod licet naturae dependentes sine alterius rationis, & ita dependentiae earum, inquantum a fundamento possint habere distinctionem, sunt aliquo modo alterius rationis: tamen idem terminus, & secundum eandem rationem ex parte eius potest esse omnium istarum dependentiarum. Similiter si natura Angelica assumere, ipsa esset alterius rationis a natura humana, & sic esset alia, & alia dependentia hujus naturae, & illius: & tamen utraque possit dependere ad eundem terminum, ut ad personam Verbi. Sed diceretur, quod utraque est personabilis, licet habeant entitatem, vel dependentiam alterius rationis: & ideo utraque potest uniri personae; non sic natura non personabilis.

Contra istud, si Verbum esset hypostasis independens, & non persona, posset terminare dependentiam naturae non personabilis. Igitur cum nihil tollatur ab ipso, quod per se faciat ad rationem terminandi dependentiam alterius, per hoc, quod est persona, adhuc poterit terminare. Nec tamen sequitur, quod natura assumpta lapidis personaretur quia personae non tantum dicit uniri, sed sic uniri, ita quod ille modus respicit fundamentum unitum, sive assumptum, modus

modus sic intrinsecus illi unioni, sive materialiter se habet ad illam. Posset enim bene poni, quod relatio haberet aliquem modum intrinsecum causatum tamen a fundamento: quod illicet modus superadditus, per hoc, quod est esse personabile, non sic intrinsecus relationi, tamen ut uno significatur per hoc nomen personae, necessario connotatur ille modus. Est autem modus iste, quod fundamentum naturae esset in se personae, si non assumere ab alio: est ergo natura humana, & lapidis conveniant in ratione dependentiae ad hypostasis; tamen quia non conveniunt in ratione talis modi dependentiae; ideo non possunt sube personae. Aliqui tamen dicunt, quod hoc est propter distinctionem hypostasis, & personae in Verbo, quod sibi potest aliquid uniri in ratione hypostasis; ut lapis (a); & tamen in ratione personae. Contra, sicut dictum est *4. 8. 1. libri* in Deo non est ordo aliquarum realitatum, quantum a contraria aliam: quia tunc non esset perfectio simplex (b). Et ista est ratio quare Deus non est in genere: igitur non est in eo aliqua realitas, a qua sit hypostasis determinabilis a realitate, a qua est persona; immo nulla omnino alia, & alia est realitas, secundum distinctionem ex parte rei, a qua sit hypostasis, & persona: Omnis autem uno realis est ad terminum realem, & secundum quod realis. Non igitur potest esse uno realis ad hypostasis, & non ad personam, cum nulla sit ibi distinctio realis: & ideo non dico naturam illam irrationalem non personari, & naturam nostram personari propter aliquam distinctionem realem hypostasis, & personae in termino dependente; sed propter distinctionem realem relationum per modos, quos habent a fundamentis, vel saltem quos causant fundamenta.

Ad questionem igitur, quantum ad primum articulum concedo, quod non includit contradictionem naturam natam frui, uniri Verbo hypostaticae, & non frui eo, & hoc si ponatur posse assumi sine habitu creato, sicut ponit opinio improbara. Si autem poneretur, quod necessario ad hoc, quod assumere, oporteret quod haberet actu habitum gloriae, huiusmodi necessitatem non video propter rationem positam contra opinionem praedictam.

Quantum etiam ad secundum articulum, concedo rationem factam contra opinionem, quia natura creata potest dependere non tantum dependentia causati ad causam, sed dependentia hypostasis ad hypostasis, quia non habet aliquid in se, per quod repugnet sibi sic dependere. Et Verbum potest terminare istam dependentiam. Quia etiam non sit in eo distinctio ratio hypostasis, & personae: tamen ita perfecte habet quidquid requiritur ad personam, & hypostasis; ut terminet, sicut si non esset persona.

Ad argumenta principalia. Ad primum, cum arguitur quantum ad primum membrum divisionis de comparatione duarum unionum in se. Respondeo, & dico quod ista est major, quantum ad actum primum, quia per hanc communicatur esse personae assumentis natu-

^a Henr. quodl. 13, quaest. 5, 1. cap. ult. Idem 7. Phys. 2. de ani, & 1. Met.

^a V. l. 3, g. 9. a. 3.

^b Qu. 27

re assumptæ. Et etiam modo de factio ista includit aliam unionem, quæ est ad actum secundum, & operati: sed de possibili, si separaretur, illa esset maior; quæ est nature ad Verbum, ut ad terminum, quantum ad actum primum, licet non quantum ad actum secundum, & esse beatificum; quia beatitudo magis est in operatione, & ideo illa est maior quantum ad operationem. Vel magis proprie loquendo potest dici, quod neutra est maior alia, quia sunt alterius rationis, & cum neutra necessario includat alteram, potest una esse sine altera. Ad Augustinum conceditur, quod est summa gratia in ista unione, quia summa gratuita condescensio voluntatis divinæ, quæ hinc principium assumptionis. Non est autem summa gratia habitus ex vi unionis in ista unione, licet de factio illa committetur istam unionem. Unde auctoritas Augustini. (a) potest exponi de factio, quia loquitur de rebus post tempus oris, quod inter illas summa gratia est in unione nature ad Verbum divinam. Per idem potest dici ad illam auctoritatem Aug. 13. de *Trin. lib. 6. 9.* ubi arguitur pro locum a minori. Verum est quidem, quod minus videtur esse possibile Filium Dei esse realiter Filium hominis, quam Filium hominis per gratiam posse esse Filium Dei: & ideo si hoc est possibile, multo magis, & istud non tamen necesse est, quod si Filius Dei est Filius hominis quod ille idem filius hominis, sit Filius Dei per gratiam: forte enim negaretur de eodem determinate. Immo nec conceditur, quod Christus sit Filius Dei adoptivus; sed sequitur quod aliquis alius possit esse Filius Dei per gratiam; quia ad aliquem indeterminatè fiebat illa comparatio, non ad istum, vel illum determinatè. Ad rationem probantem Christum impeccabilem, vel naturam assumptam quamcumque aliter Deus diceretur peccabilis, & damnabilis, & Diabolus; &c. Quæ videntur horrenda. Dico, quod sicut habens lumen gloriæ, & charitatem consummatam non potest peccare, non quia ista formaliter repugnent peccato, sicut nec actus primus repugnat opposito actus secundus contingenter casualibus; sed quia de potentia ordinata Deus non potest non cooperare ad actus secundos perpetue vitiosos, & fructuosos, qui actus repugnant peccato, sic Deus nature unitæ sibi personaliter non potest de potentia ordinata non dare summam charitatem, & ultimus summam invidiam, quæ excludit peccatum; & sic ex hac unione est impeccabilis non formaliter, sed virtualiter dispositive dispositione remota, licet necessario respectu Dei agentis, sicut necessarium est aliquem beatum non peccare. Ad secundam probationem. Ad Anselmum dico, quod secundus homo, quia Deus de congruo replebatur summa gratia, per quam esset impeccabilis, & hoc non decebat primum hominem, quia non erat Deus, scilicet repleti tanta gratia. Non igitur ex virtute unionis ponit Anselmus istam impeccabilitatem, nisi de congruo quia illam concomitantur plenitudo gratiæ.

Cum arguitur contra illud membrum de natura non intellectualem; patet responsio ad primum, qualiter diceretur hypostatizati, vel suscit-

a Vide Aug. 10. *Civ. cap. 29.*

tificari, non tamen personari propter differentiam illius dependentiæ, quæ dicitur hypostatizatio, vel suscitatio, ad illam dependentiam, quæ dicitur personatio. Ad aliam, quæ est de communicatione idiomatum, aliqui negant consequentiam; sed cum ratio huius communicationis sit, quod suppositum recipit prædicationem in concreto illius nature in qua subsistit, & subsistit in natura lapidis, non videtur ratio; quare lapis non prædicatur de eo, dicendo, Deus est lapis, sicut modo dicitur, quod Deus est homo, & æqualiter utraque est vera. Sed cum ulterius inierat, illa esset perfectior communicatio, quia qualibet pars lapidis est lapis, &c. Dico, quod pars lapidis, etsi recipiat prædicationem lapidis in communi, sicut pars hominæ, vel subjectiva in suo toto, non tamen recipit prædicationem in illius, cuius est pars integralis: sicut nec totum integrale prædicatur de parte integrali, ut non dicimus, quod pars est domus; tunc enim Verbum esset lapis non in universalis, sed hic lapis aliquis totus; & quia nulla pars lapidis esset hic lapis, ideo nulla pars lapidis prædicaretur de eo.

Ad argumenta pro opinione. Ad primum patet, quod multipliciter deficit, quia istud obiectum non necessario immutat intellectum creatum, & per consequens voluntas non necessario fruatur, & maxime si voluntas non necessario habet habitum supernaturalem, quo fruatur. Ad aliud de essentia, & potentis dico, quod creatura non potest beatificari in se, quia non est bonum infinitum. In bono autem infinito beatificatur, ut in obiecto, quod attingitur per operationes potentiarum, non ut tale bonum est perfectiō essentiam ejus quantum ad actum primum. Ideo ergo beatitudo potentia redundat in essentiam, quia quando est in potentia est in essentia sicut nata est esse ibi, quia mediantē potentia; nec formaliter est ibi redundantia, quasi realiter sit ibi alia beatitudo ab illa, quæ est in potentis. Concedo igitur quod essentia non potest beatificari, ut distinguatur a potentis. Et cum constituitur ratio, quod beatitudo est in essentia primo, oppositum huius est probatum *dist. 26. 2. lib. 2.* Et cum probas, quod ipsa est supremum in anima, dico, quod sit omnino idem potentis ipsis, tunc non est ordo excedentiæ in te. Si autem est aliquo modo fundamentum potentiarum, tunc licet sit supremum ratione actus primi, tamen non est nata habere actum secundum supremum, nec per consequens attingere bonum supremum extrinsecum, nisi mediante potentia, quia illud nullo modo attingitur, nisi per operationem potentis. Est igitur beatitudo in supremo, verum est, sicut nata est esse in eo; non est autem nata esse in essentia nisi mediante potentia. Et si arguas, quod illabitur essentia; igitur potentis, & per consequens est in potentis mediante essentia. Respondeo, & dico, quod verum est quantum ad actum primum ad dandum esse. Quiddam enim est in natura humana, aliquo modo dependet ad esse Verbi, sed non oportet, quod illabatur ad dandum operationem supernaturali illi potentia mediante essentia. Per hoc patet ad argumentum adductum pro opinione, quantum ad secundum articulum, quod licet vere illapsus specialis

est ad esse, quo scilicet natura creatae communicatur esse Verbi: ita necessatio est illapsus specialis ad operari, quo scilicet Verbum possit operari operationes illius naturae, ut sit Verbum dicere et esse ignis, si assumpsisset naturam ignis: ita diceretur calefacere calefactione ignis: sed non oportet illapsum esse ad operationes repugnantes tali naturae: sicut sunt operationes beatificae, ut *intellegere*, & *velle*, sicut in illapsu generali Deus illabitur cuilibet creature ad esse, & operationem sibi convenientem, non tamen ad aliquam operationem sibi disconvenientem, vel excedentem naturam.

Et ista questione apparet, quod non est aliquod medium necessitatis in assumptione naturae humanae ad Verbum, puta neque anima nata frui mediat inter carnem, & Verbum; & quia ex secundo articulo, natura non intelligit qualis pollet immediate assumi, nec gratia est immediate medialis inter ista, Verbum scilicet, & naturam natam frui, quia postea natura assumi sine hoc, quod haberet habitum gratiae.

QUESTIO SECUNDA.

Utrum Verbum primo, & immediate assumpsit totam naturam humanam?

Circa secundum arguitur quod non, quia Verbum assumpsit carnem, mediante anima, secundum *Damasium lib. 3. cap. 6.* & *Augustinum de Agone Christiano, cap. 6.* & est in litera, *cap. 11.* Item pars est prior toto via generationis, sicut incomplemum completo, secundum Commentatorem 1. *Physicorum*: ergo similiter in assumptione; quia eo ordinae assumebatur, quo nata erat assumi. Praeterea: (b) *Prius* est a quo non convertitur subsistens consequentia; sed sequitur, assumpsit totum: ergo assumpsit partem, non in converso: ergo &c. Item, si assumpsisset partem totum: ergo aliquando dimisset quod semel assumpsit, ut in morte. Consequens videtur falsum, & contra *Damasium cap. 73.* Item, de medio extrinseco arguo sic. Natura humana non potest uniri Verbo unione beatifica sine habitu gratiae; & hoc, quia tamen ipsa unio, quam terminus unionis excedit facultatem naturae creatae: ergo cum ista magis excedat, quia ista est summa gratia, secundum *Augustinum 13. de Trinitate, cap. 19.* sequitur, quod ista non poterit fieri sine gratia.

Contra. Si haec unio primo fieret per partem, vel partes, non esset unica assumptio. Item, tunc prius fuisset animal, quam homo. Item quantum ad secundum arguitur sic: quia illapsus generalis est cuiusque naturae secundum esse eius primum, non per aliquem habitum medietem in ista natura; igitur similiter illapsus iste specialis est primo huic naturae.

In ista questione patet, quod sunt duo articuli, unus de medio in-

trinseco, scilicet in parte aliqua fuerit media inter Verbum, & partem aliam vel partes. Vel an pars, vel partes fuerint medium inter Verbum, & totum. Secundus articulus est de medio extrinseco, id est, an gratia mediet inter naturam istam, & terminum unionis.

Quantum ad primum articulum, dicitur, quod assumptio corpus mediante anima, & hoc sic exponitur, quod in primo instanti animae est assumpta a Verbo, & in secundo instanti naturae unioe corpori, & per hoc in eodem secundo instanti Verbum univit sibi corpus personaliter, mediante anima, quam primo sibi univit. Similiter de partibus comparatis ad totum dicitur, quod prius sunt assumptae ordine excutionis; sed totum primo assumptum ordine intentionis, sicut totum sic est prius partibus suis, & assumptio ejus, sicut & creatio prius intendebatur.

Contra primum istorum, scilicet de anima respectu corporis, arguo; quia videtur sequi quod Christus non sit primo homo. Sic enim ille arguit contra opinionem Magistrum Sententiarum, quod Christus non fuerit homo in triduo, quia assumens non est homo, nisi quia assumptum est homo: quod exponi potest, si bene intelligatur: quia assumptum est natura humana, igitur si primo assumptum non est natura humana, sed pars naturae humanae, assumens non erit primo homo. Et sicut in instanti assumptionis se habuit ad totum, & partes, ita & modo: igitur & modo non est primo homo, sicut Sortes est primo homo, quod videtur inconveniens, cum non sit aliqua ratio a parte praedicari, alia hic, & ibi, licet sit alius modus praedicandi, sicut tangitur dist. 7. In uno secundo videtur sequi, quod Christus non sit homo. Probo, si accidens esset compositum ex partibus essentialibus, potentiali A, & actuali B. subiectum non denominaretur ab accidente, quia denominaretur a solo B. nam sicut A, esset subiectum respectu accidentis compositi ex A. & B. quia A. actualiter denominaretur a B: igitur a simili natura humana composita ex anima, & corpore, non dicitur de Verbo denominative propter solam unionem animae ad ipsum Verbum: quia unio deberet esse ratio talis denominationis: quia tunc corpus posset dici homo propter unionem animae ad corpus. Item, de ratione personae est incommunicabilitas, & hoc in ratione quo, sicut inquantur expostum est, hoc autem magis convenit materiae, quam formae, quia in toto forma communicatur materiae, ut datur esse; igitur sicut in natura in se, personata magis appropriatur incommunicabilitas ista corpori, quam animae, ita quando personatur in altero per prius, videtur (si sit ibi aliquis ordo) terminari ipsa dependentia corporis, ut sic subsistens, quam ipsa dependentia animae. Praeterea tertio; Corpus natum est in se subsistere, & non praesice ex hoc, quod anima informans ipsum subsistit in se: ergo non suppletur istud in corpore, nisi ipsum immediate assumatur; est enim corpus capax talis assumptionis, sicut & subsistens in se: statim igitur ista unione animae ad Verbum, cum per eam corpus non sit immediate assumptum, stat potentia in

a Com. 28. b 5. Met. 1. c. 16. h. 26.

corpore, ut assumatur a Patre, & ita idem homo assumetur a duabus personis, quod videtur esse inconueniens: quia sic nulla persona esset homo, & tamen ex illis partibus est homo, quando uniuersus: igitur esset homo, & non persona, nisi sit persona in se, quod est inconueniens; quia tunc partes dupliciter hypollaiarentur, scilicet intrinsece, & extrinsece. Præterea. Tunc in morte iussit nova assumptio; quia tunc corpus fuit immediate unum Verbo, & non per animam. Præterea. Propter illas duas uniones non fuit homo, sicut ostensum est in secunda ratione; ergo requiritur tertia, quæ sit totius primo, propter quod tertium Verbum sit homo: sed illa sufficit sola sine aliis duabus; igitur illæ duæ superfluent.

Ideo quantum ad istum articulum potest distingui de medio. Sicut enim inter agens, & actum, vel effectum aliquid potest poni medium vel ut *quod*, sicut agens proximum inter agens remotum, & effectum; vel ut *quo*, sicut forma agentis: ita inter recipiens, & receptum potest poni duplex medium, scilicet *quod*, & *quo*. Sicut enim aliquid potest esse alicui ratio agendi, ita aliquid potest esse alicui ratio recipiendi. Et illud respectu receptionis accidentis potest esse quandoque propria forma recipientis, sicut subiectum propter propriam formam, ut per rationem propriam recipiendi recipit primo propriam passionem. Ad propositum potest dici, quod in ista passiva assumptione naturæ humanæ ad Verbum, nullam tuit medium *quod*, inter Verbum, & ipsam naturam; sed tota natura fuit sic immediate assumpta; quod probatur sic. Quod est in se primo personabile, si sibi dimitteretur, hoc in alio primo personatur, quando assumitur, quia personalitas diuina supplet personalitatem propriam: tota natura est primo, & immediate hoc modo personabilis in se, si sibi dimittratur, & non pars, vel partes; igitur, &c. Probatio maioris, quia in eodem instanti naturæ, in quo in se personaretur, si sibi dimitteretur personatur in alio, vel ab alio, quia nec ante illud instans est natum assumi, quia non prius fuit natura singularis, nec post illud instans assumitur: quia tunc esset persona in se. Minor probatur, quia in eodem instanti naturæ, in quo materia præcedit totum, vel forma, neutrum natum est esse persona, sed tunc primo, quando ex illis unis est tota natura, tunc ipsa tota est persona in se, si non impediatur ab assumente. Secundo modo loquendo de medio, scilicet *quo*, potest concedi, quod anima est medium in ista assumptione, & hoc respectu totius, quia est formalis ratio huius naturæ, quæ hæc natura est unio illi; sicut ipsa est, quia formaliter homo est sensibilis, non tantum ut principium existentiæ, sed ut subiectum proximum. Et sicut est forma ipsius subiecti, ita potest esse forma constituens hæc naturam, & tamen est toti naturæ ratio propria recipiendi istam unionem, quia est ratio propria constituens ipsum totum receptivum huius unionis. Nec propter hoc oportet animam primo assumi, ut *quod* sicut nec ipsa est sensibilis, ut *quod*; licet ipsa sit *quo* homo est sensibilis. Et propter istam rationem mediandi, vere potest dici assumi tota natura per animam, ita

ita quod & *ly per*, licet respectu prædicati dicat circumstantiam causæ quasi materialis, tamen respectu eius, quod determinatur per ipsum, dicit causam formalem: sicut & hoc, homo per animam rationalem est sensibilis, notatur forma subiecti esse quasi materiale respectu prædicati. Hoc etiam modo potest concedi quod anima mediat inter carnem & Verbum, quia anima est forma naturæ totalis primo assumptæ, cuius naturæ caro est pars, & ideo illud, quo tota natura est assumptibilis, & assumpta est, quo caro suo modo est assumptibilis, & assumpta.

(a) Sed hæc est unum dubium quantum ad primum membrum distinctionis, quid sit ista natura, quæ primo dicitur assumi, an sensibilet sit, aliquid ens aliud a partibus. Commentator 1. *Phys. Comm. 17.* videtur dicere, quod totum licet sit aliud a partibus, iuxta quilibet parte seorsum, non tamen ab omnibus partibus simul. Et si ista esset, cum ista assumptio realis non sit nisi rei, nihil aliud esset totum assumi, quam omnes partes assumi. Si etiam sit aliud ens ab eis, dubium est, an sit alia entitate positiua absoluta, vel relativa. Et tertio an sit aliqua forma alia a forma, quæ est pars totius.

Quantum ad primum ostendo, quod totum sit ens aliud ab omnibus partibus conjunctim, & diuim. Probo; quia alias non esset differentia totius, quod est per se unum, ad totum quod est unum aggregatione; ut cumulus, vel acervus. Quia istud totum secundum, est sue partes 8. *Metaphysic. (b)* Consequens videtur inconueniens: tum ex eodem 8. tum, quia etiam unum per accidens est magis unum, quam illud aggregatio, & minus unum, quam totum unum per se, & tamen unum totum per accidens non est sua partes, quia secundum Philosophum 7. *Metaph. c. De unitate diffinitionis. (c)* In hoc, homo albus est unum aliquid, quia albedo inest homini; non autem esset tale totum si non innotaret;

Præterea, per se terminus ad quem generationis est aliquid habens entitatem propriam (d), quia generatio est ad esse proprii termini: sed totum est primus terminus ad quem generationis, non altera pars, immo si utraque pars præexistat, & de nouo unirentur, nihilominus esset generatio, vel productio ipsius compositi, sicut in retractione dato quod tam anima, quam corpus, præexistèrent secundum suas entitates, adhuc fieret refectionio ad esse totius compositi, non autem ad esse corporis, vel anime; nec ad anibo illa; igitur ad aliquod tertium ab illis.

Tertio potest argui a simili de corruptione secundum argumentum Philosophi 7. *Metaph. in fine (e)*, quia manent A. & B. & non manent ab, & idem realiter non potest manere, & non manere: ergo ab, est aliud realiter ab A. & B. igitur cum sic in omnibus compositis per se

a Vide *Por. qu. 11. hujus 3. pro Com.*

b *Tex. 15.*

c *Tex. 11. & 12.*

d *7. Met. 1. com. 22. 27. & 32. & 8. Met. 1. c. 3. & 4.*

e *Tex. com. 60.*

se rationi partium non repugnet, ut ille maneat, & totum non maneat, aliquid erit entitas propria ipsius totius alia ab entitatibus partium.

Item quarto, sequeretur, quod nihil esset per se causatum a causis iustis, materia, scilicet, & forma; quia iste cause causant hoc compositum, quia sunt partes causati; sed iste non sunt partes, neque alterius earum, neque ambarum, quia neutra est causata, nec ambe; quia sunt primæ cause, & prima principia rei: Igitur, &c.

Item loqueretur quinto, Quod nullum ens esset, cui per se inesse propria passio, vel propria operatio, vel quodcumque accidens proprium illius speciei, quia hæc non sunt materia, nec forma.

De secundo dico, quod totum est aliud ens, & illud entitate absoluta, quia solus respectus non sufficeret ad hoc, quod totum diceretur per se unum; quia in toto uno per accidens est per se respectus, & essentialis partis ad partem, ut patet de dependentia accidentis ad subiectum. Similiter quidditates omnium absolutorum, ut includentes materiam, & formam, & ut distinctibiles (quia ut sic, sunt species generis absoluti) non sunt tantum formaliter entia respectiva, quod tamen oporteret, si entitas propria totius esset respectus. Hoc etiam concludunt rationes factæ ad primum dubium, quia neque generatio aliqua est per se ad respectum, ut ad terminum ad quem; nec etiam corruptio est a solo respectu, ut termino a quo, neque causa abstracta sunt solius respectivi cause, neque propria passio consequitur totum præcise, in quantum respectivum, neque propria operatio, vel aliud accidens absolutum, nec tandem videtur possibile posse assignare differentiam specificam omnium quidditatum; quia non videtur possibile tantam ponere differentiam respectuum inter partes unitas. Quantum etiam ad propositum non videtur, quod respectus sit propria ratio fundandi relationem unionis ad Verbum, quod tamen oporteret, ponendo totum prima assumi secundum prædicta, si entitas totius, ut distincta a partibus, non poneretur esse absoluta.

Quantum ad tertium dubium. Dico, quod si intelligatur in toto præter formam partis, cuiusmodi est in homine anima intellectiva, esse aliam formam quasi supervacantem illi, quæ fit etiam aliquid ipsius totius, & tamen dicitur forma totius, distinguendo eam contra formam partis: quia completius constituit totum, quam illa alia forma; iste intellectus est falsus, quia tunc esset in homine aliqua forma constituens hominem, perfectior anima intellectiva, quod est inconveniens. Similiter si innatur rationi acceptæ esse unitate totius, puta quia ex materia, & forma, quæ est pars, non fieret unum nisi per aliquam aliam formam, unientem illas partes, quæ sit forma totius. Ista ratio concluderet processum in infinitum, quia etiam de ipsa quæro, quomodo facit unum cum materia, & forma partis. Si ex se, ita potest concedi de forma partis, quod ex se sit nata facere unum cum materia: si per aliud, erit processus in infinitum.

Ideo dico, quod ultra formam, quæ perfectit materiam ultimam, quæ

quæ dicitur forma partis, non est necesse ponere aliquam formam quasi perfectientem tam materiam, quam formam: quia materia, & forma in toto non sunt partes eiusdem rationis, sive elementa perfectibilia ab aliquo acm tertio, sed unum est proprium perfectibile, & aliud proprius actus, & hæc est præcisa ratio, quare faciunt unum per se, ex 8. *Metaphysic. (a)* Si tamen intelligatur forma totius non aliquid constituens totum, sed ipsa natura tota, ut quidditas; hoc modo concedi bene potest, quod forma totius fit alia a forma partis, & quod natura, vel quidditas possit dici forma: patet per Philosoph. 5. *Metaph. cap. de Causa. (b)* Quod autem fit alia a forma partis, patet ex primo articulo hic tacto. Sed respectu cuius est forma? Respondeo, & dico, quod respectu totius compositi non quidem forma informans; sed forma, quæ compositum est ens quidditative, & hoc modo totum est ens, & formaliter forma totius, sicut albam dicitur albam abedine; non quidem quod forma totius fit quasi causa ipsius totius cum materia, & forma partiali, causans quasi totum: sed est ipsum totum præcise consideratum secundum illud modum, quo loquitur Avic. 5. *Metaph. Equivocus est tantum equivocatus.*

Et si quæras causas istius entitatis, Dico quod ipsa est tertia a suis causis, & causaliter est ab eis, & non ab aliis, quare tales cause eausent, & constituerent entitatem tertiam aliam a se, quæ fit per se una, & alia non constituent; non est ratio, nisi quia istæ entitates causarum sunt tales, & alie sunt entities rationis, quod Philosoph. innuit 8. *Metaph. (c)* Ubi respondens ad quæst. de unitate compositi, quomodo fiat unum per se ex materia, & forma, assignat pro causa, quia hoc per se est actus, illud per se potentia. Et sicut hoc est actus per se, illud potentia per se; ita hoc totum est unum per se, & sicut hoc est actus per accidens; & illud potentia per accidens; ita hoc totum constitutum est unum per accidens. Quare autem ista entitas est per se actus respectu unius, & alia tantum per accidens respectu alterius; non est ratio, nisi quia hæc entitas est hæc entitas. Quia sicut inter calidum, & calefacere, non est medium in genere cause efficientis, ita nec inter istam formam, & sic innotare est aliquid medium in genere cause formalis. Sicut enim calidum, quia calidum calefacit, & non propter aliquid aliud, ita anima in quantum anima, sic perficit, & sic constituit. Sic ergo patet quantum ad istum articulum, quid fit media congruitas unionis nature humane ad Verbum, quia natura tota ex partibus, quod est quoddam ens absolutum tertium aliud a partibus utriusque, & ambobus conjunctum, & divisum. Et ideo illud Commentatoris de primo Physicorum negandum est: Fallit enim in ista materia sicut in aliis, quia non distinguit inter illud, quod est per se, & illud, quod necessario concurrens. Ad esse quidem totius necessario præcipitur unio partium, nec tamen unio est illud esse, quia unio est respectus, & esse illud

illud est absolutum, sicut ad causationem alicujus effectus necessario præexistit ordo causarum efficientium, quando sunt multe ordinatæ, & approximatio earum, & tamen ille ordo, vel illa approximatio non est effectus ipsius effectus, quia ista sunt respectus tantum; hoc autem est absolutum. Nec est inconveniens aliquid absolutum dependere, vel præexistere, vel saltem coexistere aliquo modo alicuius respectum. Univerſaliter enim absolutum causarum a pluribus causis necessario præexistit unionem, & approximationem illarum causarum in causando & ita potest hic esse, quod tota entitas totius sit absoluta, licet necessario præexistat, vel coexistat unionem partium absolutarum.

Quantum ad secundum articulum principalem de medio extrinseco ponitur, quod gratia in ista unione fuerit medium congruitatis. (a)

Contra hoc arguo primo, quia in illo instanti nature, in quo natura personaretur in se, si non assumetur in eodem instanti, personatur in alio, quando assumitur; hoc fuit declaratum in primo articulo; sed prius naturaliter personaretur in se, quam haberet habitum gratiæ, quia habitus est principium operandi, & per consequens perfectio ejus cui competit operari; operari autem est supponit. Igitur prius naturaliter in se haberet rationem suppositi, quam gratiam, vel habitum alicuius, qui tantum est principium operandi: igitur, & quando assumitur prius naturaliter, quam gratia ista deur: igitur non est media. Et confirmatur etiam, quia illud, quod est alicujus in se, prius est ejus, quam quod est opus per accidens: sed si natura sibi fuisset dimissa, fuisset personata in se ex seipsa: igitur personari prius naturaliter competere sibi, quam habitus ille accidentaliter.

Item Joan. primo. *Vidimus gloriam ejus quasi unigeniti a Patre*, ubi videtur dicere; quod Christum esse unigenitum Patris sic proxima ratio congruentiæ: quare ipse habeat plenitudinem gratiæ: igitur prius erat natura subsistens in Verbo, quam tanta gratia sibi conciperetur, alius videretur, quod in aliquo instanti, in quo natura non erat unita Verbo, conferretur plenitudo gratiæ.

Præterea, illa gratia non uniret formaliter: Patet. Igitur tantum se haberet in ratione dispositionis in altero extremo: sed hoc est falsum, quia realis, & actualis existentia accidentis ordine nature præsupponit existentiam subjecti: sed gratia est in Anima Christi sic ut accidentis in subjecto; ergo realis, & actualis ejus existentia præsupponit existentiam realem anime: sed Christi Anima nunquam habuit existentiam realem, nisi in Verbo: ergo prius ordine nature assumebatur a Verbo, quam sit subjectum gratiæ: quia ipsa natura, in qua est gratia, personatur, & per hoc omne accidens ejus accidentaliter, & mediate unitur personæ: igitur in ista unione nullum accidens potuit esse medium, sicut nec albedo est medium in unione superficiali ad corpus.

Ad argumenta principalia. Ad primum patet responsio, quod in-

telligendæ sunt auctoritates de medio, quo, & non quod. Ad secundum dico, quod aliquid potest esse in se prius alio, non comparato illa ad tertium; sicut partes nature mex sunt priores nature mex tota, quoad ordinem generationis, vel executionis; non tamen in comparatione ad personationem, quia partes mex non prius personantur quam tota natura mea, & ita etiam est de personatione, in persona extranea. Et ratio est, quia in illo instanti nature, in quo totum est totum, ipsum est personabile in se, vel in alio, & ideo quidquid præcedit ipsum naturaliter, non præcedit ipsum in personatione; quia ut prius non est personabile. Ad aliud dico, quod non sequitur, est prius secundum consequentiam: ergo est prius naturaliter, hoc est prius causaliter. Vel sic aliquid dicitur prius executione prioritare causa materialis, vel prius intentione prioritare cause formalis. Similiter secundum Philosophum in Prædicamentis, prius causalitate potest esse simul secundum consequentiam: esse namque honestatem secundum consequentiam convertitur ad veram rei orationem, & e converso, & tamen esse rei est prius causaliter. In eo enim, quod res est, vel non est, est oratio vera, vel falsa; ita hæc prioritas in concedendo potest stare cum non prioritate in causando, sicut universaliter est in accidente consequente multa necessario, sicut calidum consequitur ignem, & ærem: ideo sequitur ad utrumque illorum secundum consequentiam, & tamen utroque illorum est posterius secundum causalitatem: ita in proposito partes assumi, & si sequatur ad totum assumi, & non e converso, non tamen erit prius in causalitate. Posset tamen dici, quod eo modo, quo partes assumuntur convertibilia sunt partes assumi, & totum assumi. Ad aliud dico, quod Christus vere, quando fuit mortuus, aliquam entitatem non habuit, quam habuit vivus: nec tamen deposit naturam, quam assumpsit, quantum ad partes essentielles illius nature; & ita intelligit Damascen. patet ibi cap. 73. Ubi vult quod anima & corpus in morte non erant in propria hypostasi: sed in hypostasi Verbi. Sed restat unum dubium, quia videtur, quod in morte fuerit nova assumptio partis in se, quæ prius non fuit unita. Ad ultimum dico, quod si accipiatur gratia pro gratuita Dei voluntate, Deus dicitur ex gratia operari omne illud, quod non includitur in natura rei; sed magis excedit facultatem ejus, & hoc modo, quia facultatem nature humane excedit subsistere in Verbo: ideo gratuite Deus hoc operatur, & ex gratia summa. Quia summa gratuita condescensione conset natura illud, ad quod minime potest ex se attingere, & quod maxime illam excedit. Sed si intelligatur gratia pro habitu creato informante, licet illa concomitetur naturam unitam, non est tamen necessaria ad unionem. Et tunc cum arguitur quasi a minori, quod ipsa est necessaria ad unionem beatificam: ergo ad istam. Dico, quod non sequitur, quia unio beatifica est, per operationem, & actum secundum, in quem non potest anima, nisi habeat formam. Ista unio est ad esse primum, ad quod non præsupponitur aliqd accidens in natura unita, sicut etiam ad esse primum supernaturalis, quod habetur per habitum gratiæ non requirit aliqd

elevans naturam: sic enim esset procedere in infinitum, ut semper unum supernaturale disponeret ad aliud; & sicut illud, quod ibi dicitur actum primum, postest immediate perficere naturam, ita hic esse a Verbo communicatum potest esse immediatum principium unionis.

QUESTIO III.

Utrum Incarnationem præcesserit corporis organizatio?

Circa tertium arguitur quod sic, quia corpus Christi erat generatum ex purissimis sanguinibus Beatae Virginis secundum Damascen. *lib. 3. cap. 3.* corpus generatum est densus sanguinibus, ex quibus generatur secundum Damasc. *cap. 38.* ergo minorem locum occupat, & per consequens formationem, vel conceptionem, vel generationem necessario concomitatur motus localis: ille non est in instanti: igitur nec cum Incarnatione, quae fuit in instanti; non post igitur ante.

Præterea, corpus organizatum erat alterius figuræ, quam sanguis ex quo generabatur: igitur occupavit alium locum: igitur illa formatio requirebat motum localem: igitur in tempore.

Præterea, omnis substantia generabilis, & corruptibilis, quæ non creatur, producit per mutationem: tota natura assumpta a Verbo est generabilis & corruptibilis, & non immediate creabatur, quia fuit ex sanguinibus: igitur producebatur per mutationem, & per consequens pars potentialis illius totius mutabatur ad formam eisdem totius, igitur prius fuit privatio opposita illi formæ, & hoc prius tempore: quia opposita privative non possunt simul tempore esse in eodem: prius igitur tempore erat corpus non animatum, quam animatum. Contra. Magister in *littera (a) Distinct. 2. in fine, & distinct. 3. cap. 1. & Damasc. 48. in fine.*

Dico quod questio potest intelligi de prioritate temporis, vel naturæ. Primo modo habet duos articulos: primum de ordine animationis ad Incarnationem; secundum de ordine organizationis ad animationem.

Quantum ad primum, dico quod non præcessit tempore animatio Incarnationem, quia tunc natura illa fuisset aliquando in se personata, & non in Verbo, quando scilicet fuisset caro animata. Probatio consequentiæ corpus eam animatum, si in aliquo tempore est in se subsistens, est persona. Consequens est falsum, quia tunc Beata Virgo non fuisset vera mater Dei; non enim genuisset Deum; sed ipsum hominem purum, cuius natura fuisset post unita Deo. Consequens sit est contra Damasc. *38. cap.* ubi contra Nestorium determinat, quod Beata Virgo fuit vera mater Dei, & non alicuius puri hominis tantum. Consequentiæ patet, quia terminata fuisset ratio maternitatis Mariæ in productione illius naturæ.

Quoniam

Lib. 3. cap. 1.

Quantum ad secundum dico, (a) quod organizatio potest intelligi, vel ultima inductione formæ dispositio immediate ad animam intellectivam, secundum unam opinionem; sive inductione formæ intellectivæ secundum aliam opinionem, quæ ponit, quod anima est, quæ formaliter corpus est organicum. Vel potest intelligi transmutatio præcedens istam ultimam inductionem formæ organice dispositio ad formam intellectivam. Præcedat autem duæ transmutationes, videlicet, motus localis, quo materia deferretur ad locum convenientem generationi, & alteratio, quæ materia in loco debito alteratur, & disponitur ad formam corporis organici induendam, & in isto secundo modo, secundum unam opinionem, quæ ponit partes heterogeneas corporis organici differre specie possunt multæ generationes, & multæ transmutationes. Sicut enim partes illæ habent formas substantiales quidditativas alias, & alias, ita cujuslibet est generatio altera, & altera, & ad quamlibet generationem est prævia alteratio. Et etiam ulterius potest poni, quod non omnes istæ generationes sunt simul: sed alia præcedit aliam tempore, & ita una alteratio disponens ad aliam generationem, est prior altera naturaliter.

Sed qualitercumque sit de illis, potest dici quod organizatio primo modo dicta, scilicet, a qua corpus dicitur organizatum, quæ immediate disponit ad animam intellectivam, non præcedit tempore animationem etiam in nobis; quia tunc patet nullo modo generat hominem. Completa enim esset ejus tota actio prius duratione, quam esset anima: ille autem non generat hominem, cuius actio tota completa est prius tempore, quam sit homo.

Si autem hæc sermo de organizatione secundo modo, tenendum est quod omnes inductiones formatum substantialium partialium, etiam si multæ essent in eodem instanti erant; quia nulla pars prior tempore alia; quia pars, quæ assumebatur a Verbo, nunquam præfuit in supposito; quod contigit, si fuisset prior tempore. Sed de transmutatione materie ad locum convenientem generationi, & de alteratione præcedente generationem totius, vel generationis partium, dubium est, si illæ præcesserunt tempore, vel si fuerant in eodem instanti cum incarnatione, quia si ponatur fuisse in tempore, magis videtur posse fuisse in instanti, Mariam cooperatam fuisse ad illos motus: de hoc in *4. dist.* Si autem totum ponatur fuisse in instanti, ita ut nullus ibi fuerit motus localis, neque mutatio cum successione, magis salvatur, quod in ultio instanti consensus Virginis expressi fuit in utero Virginis Verbum homo, & ante illud instant non videtur fuisse aliqua operatio specialis ad Incarnationem, & in isto videtur tota fuisse completa. De prioritate naturæ videtur esse dicendum, quod fundamentum relationis naturaliter præcedit relationem, quia fecit Philosophorum, & Augustinum de *Trin. 7. (b)* quod nihil est in

Tom. III.

D

fe

^a Organizatio accipitur tripliciter Henr. quod. 3. q. 3. D. Th. in 4. d. 1. q. 1. solvendo 2. arg. questio. 2. Quære super 7. Met. q. ult. ^b In prædic. q. Met. col. & in se.

se, nihil est ad aliud, & totalis natura est fundamentum illius unionis, ex quaestione procedenti: ergo entitas totalis natura; naturaliter precedit incarnationem, & ita animationem precedit naturaliter totius organizationem, secundam unam opinionem de formis, vel saltem est simul, secundam aliam opin.

Ad rationes principales. Ad primum argumentum dico, quod (si concederetur alterationem precedere tempore incarnationem) (a) posset dici, quod cum illa alteratione fuit occupatio minoris loci, sicut universalius est circa quancunque condensationem; & ita poneretur ibi unus motus localis per se, quo deportabatur materia ad locum convenientem generationi, & alius per accidens concomitans generationem corporis densioris, quo occuparetur minor locus, & in ultimo instanti condensationis induceretur omnes forma partialis, & forma totalis corporis organizati, & in illo instanti totum assumeretur. Si autem ponatur alterationem non praecessisse tempore, tunc potest dici, quod occupatio minoris loci erat subita, & hoc per potentiam divinam, si tamen ad hoc non posset cooperari virtus creata, de quo *dist. 4.* Per illud idem dicendum est ad secundum de figuratone: Ad tertium, dico quod mutatio proprie dicta est inter privationem, & formam, sicut patet in *5. Physic. (b)* non autem inter negationem & formam. Privatio autem est negatio in apto nato, & ideo quando forma producit simul cum susceptivo, non est proprie mutatio ad illam formam; quia susceptivum non prius fuit sub privatione, quam forma: nec prius fuit aptum natum habere formam quam habeat eam: sed tantum est mutatio ad susceptivum eius: cum igitur anima intellectiva inducatur simul cum esse corporis etiam in nobis, ad animam proprie non est mutatio: sed tantum ad esse corporis organizati, & illius mutationis subiectum est materia, quae fuit sub forma sanguinis. Et cum additur in maiori, quod omnis forma generalis, & corruptibilis, si non immediate creatur, accipit esse per mutationem sui subiecti: neganda est illa propositio, si intelligatur per mutationem, cuius ipsa sit primo terminus, & de mutatione proprie dicta. Potest tamen concedi de mutatione, cuius aliquid eius sit terminus, & de mutatione communiter dicta: ita hic, & huius mutationis proprie dictae terminus est corpus organicum, quod est aliquid corporis animati.

DISTINCTIO III.

Circa istam distinctionem tertiam, in qua Magister agit de qualitate naturae assumptae quaeritur duo unum de matre, & aliud de prole. Primum est: Utrum Beata Virgo fuerit concepta in originali peccato: Secundum est, de sanctificatione corporis Christi: quare scilicet, & quomodo non contraxerit originale peccatum.

QUÆ-

a Vide *dist. 11, d. 3. & ubi supra, 7. dist. b Ter. 71*

QUÆSTIO PRIMA.

Utrum Beata Virgo fuerit concepta in originali peccato?

Circa primum arguitur (a), quod sic. In *Adam omnes peccaverunt* Rom. 5. non nisi, quia fuerunt in eo secundum rationem feminalem, ita fuit in eo Beata Virgo: igitur, &c. Item Dam. cap. 10. & 48. *Spiritus sanctus purgavit eam* (b), purgatio non est nisi a peccato: igitur habuit peccatum, non aduale: igitur, &c. Item Augustinus de fide ad Petrum. *Firmissime tene, & mulieris concipitura omnem hominem, qui per concubium viri, & mulieris concipitura cum peccato originali nasci* (c). Item idem super illud Joan. *Bece agnus Dei, &c. Solus innocens, quia non sic venit, (d) scilicet a secundum communem propagationem.* Item Leo Papa in sermone de Nativitate Domini, *ficat a reatu nullum liberam reperit, ita pro liberanda omnibus venit.* Item Hieron. super illud Pal. *Et de manu canis unicum meum.* Videtur idem dicere. Item de consec. dist. 2. c. 1. ibi (*Nativitas in gloria.*) Item Bern. de conceptu eius dicit, quod fuit in peccato originali concepta. Item Anselm. 2. *Cur Deus homo cap. 16.* Item hoc idem videt Bern. in quadam Epistola. & probat: quia non fuit sanctificata ante conceptum: patet, nec in conceptu: quia ibi fuit libido. Contra. Augustin. de natura, & gratia circa medium, & ponitur in libeta. c. 3. *Cura de peccatis, agitur, de Maria nullam prolixius volo habere quaestionem.* Et Anselm. de Conceptu virginali. cap. 18. *Decur, ut ea puritate virgo nateret, quae major sub Deo nequit intelligi.* Postea autem intelligi pura innocentia sub Deo: qualis fuit in Christo: igitur, &c.

Dicitur communiter, quod sic, (e) propter auctoritates adductas, & propter rationes assumptas ex duobus mediis, quorum unum est excellentia Filii sui. Ipse enim, ut Redemptor universalis omnibus janua aperuit: sed si Beata Virgo non contraxisset originale: non indiguisse redemptore, nec ipse sibi janua aperuisse: quia non fuisset sibi clausa. Non enim clauditur nisi propter peccatum, & maxime originale. Secundum medium est ex his quae apparent in Beata Virgine. Ipsa enim fuit propagata communi lege, & per consequens corpus eius propagatum, & formatum de semine infecto, & ita eadem ratio infectionis in corpore opis, quae erat in corpore alterius sic propagati, & cum ex corpore infecto inficitur anima, eadem ratio infectionis erat in anima eius, quae & in animabus aliorum communiter propagatorum. Similiter habuit penas communes naturae humanae, ut sitim, famem, & huiusmodi, quae insurgunt nobis propter peccatum originale: & illa non erant voluntarie assumptae: quia

D 2

a Mag. A. B. b Lib. 3. cap. 3. c Cap. 23. d Cap. 10.
e D. Lib. 2. c. 9. Et. a. 2. & in 3. scripto d. 3. & 3. p. q. 27.
d. & vide Bern. & alios antiquos hic.

quia non erat redemptrix, vel reparatrix nostra; quia tunc Filius ejus non iussit redemptor omnium generaliter: igitur erant sibi inclinet a Deo, & non iniuste: ergo propter peccatum, & ita ipsa non erat innocens.

Contra primam rationem arguitur ex excellentia Filii sui, in quantum redemptor, reconciliator, & mediator, quod ipsa non contraxit peccatum originale. Perfectissimus enim mediator habet perfectissimum actum mediandi respectu alicujus personæ; pro qua mediat; sed Christus est perfectissimus mediator, igitur Christus habuit perfectissimum gradum mediandi possibilem respectu alicujus creature, sive personæ, respectu ejus erat mediator: sed respectu nullius personæ habuit excellentiorem gradum, quam respectu Mariæ; igitur, &c. Sed hoc non esset nisi meruisset eam præservari a peccato originali. Quod probatur tripliciter. Primo per comparationem ad Deum, cui reconciliat. Secundo per comparationem ad malum, a quo liberat. Tertio per comparationem ad obligationem personæ, quam reconciliat. Ad videndum primam probationem nota exemplum consonum exemplo Anselmi. *Car Deus homo lib. 2. cap. 16.* Aliquis offendens regem demeretur tantum, ut omni Filio naturali ejus rex offendantur, & offensa exhereditet eum: ista offensa statuitur non remittenda, nisi offeratur regi ab aliquo innocente aliquid obsequium magis placans, & gratum, quam peccatum fuerit offensivum. Aliquis offert obsequium illi gratum, quod reconciliat filios: ut non exhereditentur, tamen eum habet nato rex offenditur, licet postea remittat offensam propter merita mediatoris; sed si ille mediator posset ita perfecte placare Regem, ut præveniret respectu alicujus filii iræ, ne ei offenderetur, hoc magis esset, quam si rex offensam habitam contra talem remitteret; sed hoc non est impossibile, cum hæc offensa non est ex culpa propria, sed ex alia contracta. Ex illo arguitur sic. Nullus summe, vel perfectissime placat aliquem pro offensa alicujus contrahenda, nisi posset prævenire, ne ille offendantur: nam si jam offensum placat, ut remittat, non perfectissime placat: sed in proposito Deus non offenditur animæ propter motum interiorum in ipso, sed tantum propter culpam in ipsa anima: igitur Christus non perfectissime placat Trinitatem pro culpa contrahenda a filiis Adæ, si non præveniat, ut alicui Trinitas non offendantur, & per consequens, quod anima alicujus filii Adæ non habeat culpam talem. Ex secunda via arguitur dupliciter. Primo, quia perfectissimus mediator meretur amissionem omnis pœnæ ab eo, quem reconciliat; sed culpa originalis est major pœnæ, quam ipsa carentia visionis divinæ, sicut declaratum fuit *diff. 36. secundi lib.* quia peccatum est maxima pœnæ naturæ intellectuales inter omnes pœnæ ejus: igitur si Christus perfectissime reconciliavit, istam pœnæ gravissimam meruit ab aliquo auctori: non nisi a matre: igitur, &c. Confirmatur istud per exemplum, quia si filio Adæ esset maxima pœnæ regem contra eum offendi, nullus eum perfectissime reconciliaret, nisi auctoret ab eo, non tantum exhereditationem, sed etiam esse inimicum regis: igitur, &c. Ex eadem via arguitur

igitur secundo sic. Christus immediatus videtur fuisse reparator, & reconciliator nollet a peccato originali, quam ab actuali: quia necessitas incarnationis, passionis, &c. assignatur communiter ex peccato originali: sed supponitur communiter, quod ipse iurata peccatus mediator respectu alicujus personæ, puta Mariæ, quod eam præservavit ab omni peccato actuali: igitur immitit a peccato originali. Ex tertia via arguo sic. Persona reconciliata non summe obligatur mediatori, nisi ab ipso sit nunquam bonum habeat, quod potest per mediatorum haberi, sed in innocentia illa, scilicet præservatio a culpa contracta, vel contrahenda, potest haberi per mediatorum: ergo nulla persona summe tenetur Christo, ut mediatori, si nullam præservavit a peccato originali. Et si dicas, quod æqualiter tenetur persona, cui remittitur peccatum quantum persona, quæ præservatur a peccato, propter illud *Luc. 7. (a) Cui magis dimittitur, magis diligit.* Quære sibi responsum Augusti quod omnia possibilia commulsi non commissa, sunt dimissa, ac si essent commissa; immo excellentius beneficium est præservatio a malo, quam permittere incidere in malum, & ad eo postea liberare. Videtur etiam quod cum Christus multis animabus meruerit gratiam, & gloriam, & pro his sint Christo debitores, ut mediatori: quare nulla anima erit ei debitorum pro innocentia? Et quare etiam omnes Angeli beati sint innocentes, & nulla humana anima erit innocens in patria, nisi sola anima Christi? Secunda etiam ratio, quæ accepta fuit ex his, quæ apparent in Mariæ, non videtur concludere. Quod enim arguitur, & primo de infectione carnis propter fermentationem non arguit secundum viam Anselmi. De peccato originali, quæ facta fuit *diff. 32. 2. lib.* Aut dato, quod sic contrahitur peccatum originale communiter: tamen infectio carnis manens post Baptismum, non est necessaria causa, quare maneat peccatum originale in anima; sed ipsa manente, peccatum originale deletur per gratiam collatam: ita posset Deus in primo instanti Conceptionis Virginis dando tunc gratiam delere, ne esset causa necessaria infectionis in anima, si gratia tolleret culpam in anima. Aliud de passionibus Mariæ non concludit. Potest enim mediator reconciliato alicum, ut auferatur ab eo pœnæ sibi iniuste, & relinquatur in pœnæ sibi utilis: originalis culpa non fuit utilis Mariæ: pœnæ temporales tamen fuerunt utiles, quia in eis meruit: igitur, &c.

Ad Quæstionem, deo quod Deus potuit facere, quod ipsa nunquam fuisset in peccato originali: potuit etiam fecisse ut tantum in uno instanti esset in peccato: potuit etiam facere ut per tempus aliquod esset in peccato. Et in ultimo instanti illius temporis purgaretur. Primum declaro, quia gratia a qua valet iustitia originalis, quantum ad acceptationem divinam, ut propter hanc animæ habenti gratiam non insit peccatum originale. Potuit enim Deus in primo instanti illius animæ infundere sibi gratiam tantam, quantum illi antea

D 3

ma in circumfione, vel Baptifino; igitur in illo infanti anima non habuiffet peccatum originale, fecit nec habuiffet si poftea fuiffet baptizata. Et si etiam infectio carnis fuit ibi in primo infanti, non fuit tamen neceffaria caufa infectiois anime; ficut nec poft Baptifinum, quando manet fecundum multos, & infectio anime non manet: aut potuit caro mundari ante infufionem anime, ut in illo infanti non effer infecta. (a) Secundum patet, quia si agens naturale potest incipere agere in infanti: ita quod in illo infanti fuerit in effer quieto sub uno contrario, & in tempore habito effer sub forma contraria in fieri, & quodcumque agens naturale potest agere: Deus potest agere: igitur potest, & in tempore habito alicui infanti causare gratiam. Hoc etiam confirmatur, quia quando anima effer in peccato, potest per potentiam divinam effer in gratia: sed in tempore illo, quod fuit concepta, potuit effer in peccato, & per te fuit: igitur fimiliter potuit effer in gratia. Nec neceffe fuit tunc, quod fuiffet in gratia in primo infanti illius temporis, ficut nec de mutatione, & motu. Præterea. In primo infanti potuit creaffe gratiam in illa anima: ergo, &c. Tertium effer manifestum. Quid autem horum trium, quæ obtenfa fuit effer poffibilia, factum fit, Deus novit; si auctoritati Ecclefie, vel auctoritati Scripturæ non repugnet: videtur probabile, quod excellentius effer, attribueret Mariæ.

Contra fecundum librorum membrorum infatur dupliciter. Primo fic: quicquid Deus immediate agit circa creaturam, agit in infanti quia fecundum Philofophum 8. *Physicor.* (b) virtus infinita agit in infanti, quia virtus infinita, & finita non poffunt agere in æquali mefura; (c) igitur non potest iustificare animam in tempore, habito infanti culpa. Præterea, aut illa iustificatio effer motus, aut mutatio: non mutatio, quia non effer in infanti; non motus, quia non effer fuccellive fecundum partes mobilis, fuccellit anime, quia ipfa effer indivifibilis: neque fecundum partes formæ, fuccellit gratia, neque fecundum media inter extrema. Non enim effer medium inter privative oppofita effer aptum natum: ficut nec effer absolute mediam inter contradiçoria. Nec aliterum illorum fecundum partes acquirerebatur, vel amitterebatur, neque fubjectum effer dividibile: igitur. Ad primam infantiam dico, quod si Deus voluntarie non agit in aliquo infanti, non neceffario propter hoc oportet eum expectare tempus, ut in infanti determinato illius temporis agat, sed potest agere in tempore, in cuius primo infanti non effer. Verum effer igitur, quod Deus potest agere in infanti quicquid immediate agit, sed non effer neceffe ipfam agere in infanti. Ad fecundum dico, quod ficut loquendo, ficut Philofophus loquitur de motu, & mutatione, illa iustificatio, paffio, nec effer motus, nec mutatio: sed aliquid habent de utroque, hoc quidem habens de mutatione, quod, ut forma fimplex, & indivifibilis in effer fubjecto: hoc autem effer de motu, quia in

nulla mefura indivifibilis in effer, sed in tempore, & in hoc deficiat a mutatione; deficiat autem a motu, quia non effer fluxus fecundum partes formæ, vel mobilis, vel fecundum media inter extrema, quia hic nulla fuit mefura, ficut probatum effer. Exemplum effer; Mobile tranfit a forma, sub qua fuit in ultimo infanti quies, ita quod poft illud infanti, effer continua perditio illius formæ fecundum partes effer, & continua acquffio formæ oppofite; sed fi in toto tempore in effer forma oppofita, & tamen non fuccellive acquffuerunt partes effer, effer fimile propofito, quia tunc illius formæ acquffio non effer motus, nec mutatio, ficut nec modo tranfitus a mutatione ad motum, vel effer converfo effer mutatio, vel motus. Sed quare paffio caufata ab agente naturali, effer mutatio, vel motus, & non illi? Refpondeo, quia agens naturale, si potest subito inducere formam, inducit per mutationem: & si non potest, neceffe effer, ut agat in tempore, & ita per motum: Deus autem effer poffet inducere formam in infanti, tamen si non induceret in infanti, potest inducere totam in tempore, ita, quod non partes aut partes. Poffe enim agere in tempore, non effer imperfectiois in agente, licet neceffitas agendi in tempore fit imperiofic.

Si autem teneatur pars negativa quæftionis, (a) ad omnes auctoritates in contrarium partem refpondetur, quod quilibet filius Adæ naturaliter effer debitor iustitie originalis, & ex demerito Adæ caret ea, & ideo omnis talis habet unde contrahat peccatum originale: sed si alicui in primo infanti creationis anime datur gratia, ille, licet caret iustitia originali, nunquam tamen effer debitor effer, quia merito alterius preveniunt peccatum, datur fibi gratia, quæ æquivaleret illi iustitie, quantum ad acceptionem divinam, immo effercedit: ergo quantum effer ex se, quilibet habet peccatum originale, nisi aliis preveniunt merendo. Et ita exponende funt auctoritates, quod omnes naturaliter propagati ab Adæ funt peccatores, hoc effer ex modo, quo habent naturam ab Adæ, habent unde efferant iustitia debita, nisi eis aliunde contrahatur; sed hinc poffet poft primum infanti conferre ei gratiam, ita poffet effer in primo infanti. Per illud patet ad rationes tactas pro prima opinione, quia Maria maxime indigniffet Christo, ut redemptor. Ipa enim contraxiffet originale peccatum ex ratione propagationis communis, nisi fuiffet prevenuta per gratiam mediatoris, & ficut alii indigniffet Christo, ut per effer meritum remitteretur effer peccatum iam contrahatum, ita illa magis indigniffet mediatoris preveniunt peccatum, ne effer ab ipfa aliquando contrahendum, & ne ipfa contraheret. Et si arguatur contra hoc, quia prius naturaliter fuit filia Adæ, quia prius fuit persona, quam habens gratiam: in illo igitur priori tenebatur ad iustitiam originalem, quia naturalis filia Adæ, & non habuit eam: ergo in illo priori contraxit originale peccatum. (b) Refpondeo, & dico

D 4 quod

a Vide Scot. 2. d. 2. q. 2. & in re port. hic q. 1.

b Tes. 78. & 79. c al. poft infanti culpæ.

a Vide Scot. 2. d. 29. & 32.

b Vide Scot. 2. d. 10 q. 2. *Vbi docet quomodo prius habuit non effer, quam effer.*

quod quando opposita comparantur ad idem, secundum ordinem naturæ, non simul ambo insunt, sed tantum alterum inest. Reliquam autem, quod dicitur prius natura non inest, quia in eodem instanti oppositum inest: sed dicitur prius natura, quia tunc inisset quantum est ex parte subiecti, nisi aliquid extrinsecum impediret. Exemplum: si materia comparatur ad formam, & ad privationem: prius naturaliter est materia non habens formam, & ad privationem: non quod in illo instanti, in quo habet formam realiter, quam habens, non eam, quia tunc contradictoria essent simul; sed quia tunc materia quantum ex se, dimissa sibi, non haberet formam, si aliquid habens non daret. Similiter subiectum est prius naturaliter utroque opposito quia prius naturaliter est unumquodque illud, quod est in se, (a) quam sit, vel non sit aliquid, quod est sub aliquo, & ita licet materia prius naturaliter sit privata, quam formata, non tamen sequitur, quod ipsa aliquando sit non sub forma. Similiter, licet prius natura materia sit aliquid in se, quam privata, vel formata, non tamen sequitur, quod ipsa aliquando sit in se, ita quod nec sub privatione, nec sub forma, quia hoc modo non est aliud esse prius, nisi quod secundum propriam rationem eius, sed non sequitur, neutrum illorum includit. Ita in proposito dico, quod natura animæ præcedit naturaliter iustitiam originalem, sive gratiam æquivalentem, & carentiam iustitiæ debitæ, & etiam in illa natura præcedit naturaliter carentia illa iustitiæ originalis illam iustitiam; quia quantum est ex subiecto, quod est prius naturaliter utroque opposito, prius naturaliter privato inest: tamen non oportet animam esse aliquando sub neutro extremo, neque prius esse sub privatione, quam sub opposito. Quando igitur arguitur, quod prius naturaliter fuit filia Adæ, quam iustificata, concedo: quia illam naturam in primo instanti naturæ sic conceptam consequeretur esse filiam Adæ, & non habere gratiam in illo instanti naturæ, sed non sequitur: ergo in illo instanti naturæ fuit privata, loquendo de omnino primo instanti, quia secundum illam primitivam, naturam animæ ita naturaliter præcedit privationem iustitiæ, sicut ipsam iustitiam: sed tantum potest hoc inferri, quod in ratione naturæ, quæ est fundamentum filiationis Adæ, non includitur iustitia, nec ejus carentia: quod concedo. Sed si obijciat de alio modo prioritatis naturæ, quod ipsi est naturaliter prius carens iustitia, quam habens eam, cum hoc inest sibi a causa intrinseca. Dico, quod hoc prius natura nunquam inest sibi, sed tantum inest si causa extrinseca non impediret, & poneret oppositum ejus in esse: sicut etiam si in primo instanti, materia inordinaretur, privatio, quæ prius naturaliter inest materiæ, nunquam ei inest. Si dicas, quomodo est prius natura illud, quod non est prius in essendo? Dico, quod quando ordo naturæ est interpositivum sicut inter subiectum, & accidens, materiam, & formam; quod est prius natura, potest esse prius in essendo; sed quan-

dq

do est tantum inter opposita private, prioritatis per comparisonem ad tertium non est nisi, quia hoc inest, si aliud non impediret: vel est prioritatis in intellectu, quia scilicet illud prius intelligitur, ut privatum. Et si arguatur, Maria non est iusta in primo instanti naturæ: ergo in illo instanti est injusta, vel non iusta, ex 2. *Periberm.* Dico, quod consequentia non valet in prædicatis compositis: non est aliquo lignum: ergo est lignum non album. Ita hic non est iusta in primo instanti, inest, ratione sui; ergo est non iusta: non sequitur, quia neutrum illorum essentialiter includit. Et si arguatur, in primo instanti naturæ esse intelligitur non iusta. Dico, quod non, sed vere non intelligitur iusta, quia abstrahentium non est mendacium, 2. *Physic.* (a) non enim omnis intellectus non intelligens hoc, intelligit non hoc, ut propter intelligens hominem esse animal non intelligit ipsum non animal, quia tunc non potest esse abstractio, sine mendacio, auerendo ab aliquo, quod sibi essentialiter inest.

Ad aliud de apertione januæ, patet, quod janua fuit sibi aperta per meritum passionis Christi prævisæ, & acceptæ specialiter in ordine ad hanc personam; ut propter illam passionem nunquam huic personæ inest peccatum, & ita nec aliquid, propter quod janua clauderetur, cum tamen sibi ex origine competeret, modo janua clauderetur, sicut alius.

Si queratur, utrum si fuisset mortua ante passionem Filii, fuisset beata? Dicitur potest, quod sancti Patres in Limbo, purgati fuerunt a peccato originali, tamen clausa fuit janua usque ad solutionem peccati debitæ. Ita enim determinaverat Deus, quod licet acceptaret passionem Christi prævisam ad remittendum culpam originalem omnino credenti, & credituro illam passionem, non tamen remittebat poenam illi peccato debitam, scilicet carentiam visionis divine propter passionem prævisam, sed propter ipsam exhibitam; & ideo sic tunc illis Patribus non paruit janua, quousque passio Christi fuit exhibitæ, ita probabile est, quod nec Beate Virginis. Ad argumentum Bernardi potest responderi, quod in instanti conceptionis naturæ fuisset sanctificatio non a culpa, quæ tunc inest, quia nulla fuit; sed a culpa, quæ tunc inest, nisi tunc gratia illi animæ fuisset infusa. Et si arguatur, quod sibi fuit libido, ita est de conceptione naturarum licet potest concedi fuisse in conceptione, & communiione seminum. Et dato, quod in conceptione seminum fuisset creatio animæ, non fuisset aliquid inconveniens, gratiam tunc fuisse infusam animæ, propter quam anima non contraxisset aliquam infectionem a carne, cum libidine seminata. Sicut enim post primum instantem Baptismi potest manere infectio corporis contracta per propagationem cum gratia in anima mundata; ita potest esse in primo instanti, si Deus tunc creavit gratiam in anima Mariæ.

QUÆ.

QUÆSTIO SECUNDA:

De sanctificatione Corporis Christi, quæ scilicet, & quomodo non contraxerit originale peccatum.

AD secundum, (a) dicitur secundum Magistrum, quod aliquæ portio erat in Adam, de qua omnes filii ejus propagati sunt: & aliqui ponunt, quod aliquid illius portionis non fuerit infectum in Adam, sed servatum in eodem usque ad generationem Christi.

Sed contra primum: quantum finitur per ablationem finitam ab eo aliquoties lactam, postea consumi, & maxime ita mollicum quantum, sicut esset semen descendendum ab Adam in procreatione filiorum, iam videretur totaliter esse consumptum. Quod si dicas illud in se multiplicari; sicut dicit Magist. hoc non videtur posse fieri sine miraculo, sicut de panibus Evangelicis, de quibus exemplar: & ita non erat possibile patrem generare quantum est ex parte formationis corporis sine miraculo; quod non videtur probabile.

Qui non tenent hic Magistrum secundum diversum modum ponendi de peccato originali, diversimodis hic respondent. Dicentes enim, quod peccatum originale contrahitur propter carnem infectam concupiscibiliter seminatam; dicunt carnem totam Matris fuisse sanctificatam, & ita illud, quod assumebatur ad formationem corporis Christi, prius quam assumebatur, fuit sanctificatum, ut non esset ibi infectio aliqua in instanti infusionis anime.

Sed contra hoc arguitur, quia si sanguines Beate Virginis erant, de quibus formabatur corpus Christi secundum Dam. 48. Cum nunquam fuerant animati alicujus hominis, per consequens nunquam ab anima peccatrice contraxerunt maculam; nec per consequens ex parte eorum potest assignari ratio maculæ; vel sanctificatio corporis generati ex eis.

Quod si dicatur (b), quod virtus activa formans corpus ex eis, fuit infecta, & ideo corpus genitum infectum: hoc non videtur verum, si Spiritus sanctus immediate formavit illud corpus de illis sanguinibus.

Præterea. Non videtur probabile corruptionem esse sine generatione in quocunque genere; sed ista sanctificatio, sive mundatio carnis esset corruptio illius morbide qualitatis positive, & tamen nullius alterius qualitatis positive esset generatio, gratiæ non; quia non est capax sanctitatis.

Aliter secundum viam Anselmi, qui ponit peccatum originale esse carentiam justitiæ debitæ, sicut tacitum est *dist. 32. secundi*. Patet qualiter Christus non contraxit originale peccatum, quia non fuit filius naturalis Adæ, & ideo non erat debitor justitiæ originalis. Acceperunt enim illi soli justitiam in Adam, quia ab eo erant descendu-

ri

a *Mag. G. D. E.* b *Vide 3. dist. 2.*

ri per rationem feminalem, hoc est, respectu quorum Adam habuit rationem patris naturalis secundum communem propagationem. Unde sicut illis solum potuit servare iustitiam, ita illis solum potuit perdere illam, & ideo si Christus fuisset purus homo, & non Deus: miraculose tamen natus de Virgine secundum eum non contraxisset originale peccatum. Ista sententia patet per eum de Conceptu Virginali *cap. 10.* & deinceps, & expressè. *cap. 19.* ubi vult, quod innocentia Christi potest poni duplex ratio, scilicet, sanctificatio Virginis Matris, & miraculosa formatio corporis, non per propagationem communem; & utraque per se sufficeret, ut Christus innocens nasceretur.

DISTINCTIO IV.

Circa istam Distinctionem quartam, in qua Magister agit de Conceptione Patris, per comparisonem ad Virginem concipientem; quæro:

QUÆSTIO PRIMA.

Virum Beatissima Virgo Maria fuerit vere Mater Dei, & hominis?

Quod non: quia opposita contraria non possunt inesse eidem simul, etiam per potentiam divinam; quia tunc Deus facere posset contradictoria simul. Consequentia patet per Philosophum 4. *Metaph. (a)* ubi probat, quod si contraria essent in eodem, quod etiam contradictoria essent simul de eodem veta: sed virginitas, & materitas sunt opposita contraria: igitur, &c.

Præterea. Damascen. ca. 58. (b) *Genitricem Christi nequaquam dicimus Beatam Virginem.* Præterea. Mater se habet active in generatione prolis: quia si tantum passive Adam esset mater Eve; & limus esset mater Adæ: sed B. Virgo non se habuit active in generatione ista, quia hæc generatio fuit in instanti: vitus creata non operatur in instanti ad illud, quod natum est fieri in tempore. Præterea. Activum, & passivum sunt correlativa mutua, ex 5. *Metaph. (c)* Mater se habet ad patrem sicut passivum ad activum: secundum Philosophum 15. *de Animal.* igitur mirum fuit correlativa mater, & mater, sed nullus est pater Christi hominis; igitur nulla mater. Præterea. Omni generatione generatur aliquid suppositum. 7. *Metaph. (d)* Non sic ista, quia hic non fuit suppositum, nisi increatum, illud non generabatur in tempore. Quod si dicatur, quod generabatur in natura creata: Contra. Primus terminus generationis est per se ens: Verbum homo non est per se ens, quia nec per se unum; igitur, &c. Quod si dicas, quod est ibi unitas unitatis. Contra. Relatio non est formalis ratio

tio

a *Tex. 9. & 27.* b *Lib. 3. c. 12. Aug. 3.* c *Tex. 10. 3. de Gener. ani. c. 19.* d *Tex. 20. & 53.*

terminandi generationem: ista unio est relatio: igitur, &c. Præterea. Si generavit Deum hominem, hoc non fuit, nisi ratione naturæ humanæ terminantis generationem, in qua natura Verbum subsistebat; sed hoc non videtur ponendum, quia tunc illud esset hic non primus terminus, sed quasi formalis, acquisito primo termino; in aliis autem est primus terminus; nec potest poni differentia, quod in aliis illa natura est persona, hic non, quia hoc tantum est in aliis propter negationem duplicis dependentiæ: negatio non est ratio terminandi generationem.

Contra Luc. 1. *Concipies in utero & paries Filium.* Et Math. 1. In ista quæstione conclusio est (a) certa, sicut patet per Dam. cap. 9. *Dei genitricem vere sanctam Mariam predicamus. Sicut enim vere Deus ex ipsa genuit eum, ita ipsa vere Dei genitrix dicitur. Deum enim animus est ipsa genitum esse, non ut Deitate Verbi principium essendi accipiens ex ipsa, sed Dei Verbo ex ipsa incarnato & genito. Non enim hominem nudum genuit Beata Virgo sed Deum verum, non nudum, sed incarnatum: ubi videtur dicere, quod genuit suppositum sicut ipse determinat, infra cap. 82. quia generatio est hypostasis; sed genuit illud suppositum, non secundum naturam divinam, sed humanam.*

Contra quod videtur esse duo argumenta facta ad primam partem. Similiter de eo, propter quod aliqua dicitur mater, quomodo posset salvari in proposito dubium est.

Opinio est. (b) quod solus pater habet rationem activi, & mater rationem passivi, ita quod ipsa tantum ministrat materiam proles, & in solo semine patris est vis activa formativa proles. Hæc videtur opinio Philosophi 15. *de animal.* comparans virtutem in semine patris, artificii, & materiam ministratam a matre, ligno, de quo artifex facit scammum. Pro hoc etiam ad propositum videtur esse August. 10. *super Genes. cap. 5.* ubi dicit, Christum non descendisse ex parentibus secundum rationem feminalem: sed si Beata Virgo fuisse activa respectu formationis corporis filii sui, videtur etiam illud formatum fuisse secundum rationem feminalem.

Sed contra istud arguitur primo de alius materibus, quia formas ejusdem speciei consequuntur potentia naturales ejusdem speciei: mas & femina sunt ejusdem speciei, 10. *Metaph.* (c) ergo formas eorum consequitur potentia ejusdem rationis: igitur si formam unius consequitur naturaliter vegetativa activa, similiter & alterius. Confirmatur ratio, quia anima vegetativa hujus, & illius, differret sicut activa, & passiva: & ita essent potentia omnino alterius rationis.

Præterea. Pater naturaliter plus diligit filium suum, sicut uniusquisque naturaliter diligit suum opus, quam e converso, ex 8. *Ethic.* & 9. & pro hoc assignatur ratio, quod beneficius plus afficitur beneficiato, quam e converso: sed mater plus diligit filium suum, quam

pa-

pater, sicut patet per eum 9. & 9. *Ethicor.* Ergo videtur, quod aliquo modo filius ejus sit opus ejus.

Præterea, filius quandoque assimilatur magis matri, quam patri: ergo in matre est aliqua virtus activa. Consequenter probatur, quia agens intendit assimilare sibi effectum, ita quod effectus nulli assimilatur, nisi propter aliquam actionem ejus. Dicitur, quod semen patris principaliter intendit assimilare prolem patri, sed propter inobediendum materiam deficit ab eo, quod intendit, & facit quod potest, & ita cum transmutatio non fiat in quolibet, sed in oppositum, assimilatur opposito, & ita matri.

Contra. Igitur calidum impeditum, & propter impedimentum non potest perfecte sibi assimilare effectum, assimilabit eum frigidum, quod est impossibile: quia ipsum impeditum tantum non assimilabit eum sibi, & si assimilatur frigidum, hoc est ab alio agente, non tantum a calido impedito. Sic in proposito ex impedimento resistente virtuti activæ patris, tantum habetur ista negatio, quod proles non assimilatur patri; tamen non assimilatur alii, nisi ex alia causa activa, & si detur ista in proposito ex parte matris habetur propositum. Præterea, matrem tantum esse quali vas; in quo sicut in loco conveniente generatur proles, & de alioquo ejus, ut de materia non videtur plus dare matri, quam terræ in generatione minere, si de aliquo sejus generatur materia, & sic ipsa terra continens illud aliquid, sicut locus convenientis generationi talis corporis, erit mater ejus: immo non videtur dare plus, quam homini respectu generationis vermis ex eo, qui generatur ex aliquo humore putrefacto, & hoc in loco conveniente generationi sue: & ita nihil deficeret, quin esset mater illius vermis, nisi quod vermis non est ejusdem speciei: sed hoc forte non tollit, si equus dicatur mater pulæ, & alina mater.

Præterea istud in proposito de hac matre improbat per illud Damascen. 48. *Virtutum tribuens susceptivum, simul auctum, & generativum:* sed si ipsa tantum esset principium passivum, non videretur quare copularetur virtuti susceptivæ virtutem generativam.

Si autem teneatur alia opinio (a), quod mater quævisque cum patre est causa activa respectu formationis corporis proles, tamen minus principalis, & secundaria, & cum patre integrans unam causam totalem, tunc videtur difficultius salvare, quomodo Maria fuit mater, quam ponendo aliam opinionem. Pater enim, quod ipsa ministravit materiam totam corpori Christi, sed non ita pater, quomodo potuit cooperari Spiritui sancto ad formationem istius corporis. Ad hoc dicitur sic, quod ipsa ministravit materiam, in qua erat vis activa: sed illa vis non habuit actionem aliquam, quia actionem ejus prævenit Spiritus sanctus subito formans corpus illud de materia sibi ministrata. Erat igitur Virgo mater tenendo opinionem de actione matris pro eo, quod præbuit materiam, in qua quantum est ex parte sui erat, unde ageret, nisi aliud agens fortius prævenisset illud, in agendo. Exempla

f. 21

a. *Eth.* 7. c. 12. b. *D. Th.* 1. 2. q. 81. ar. 5. *Cap.* 25. ar. 26.
c. *Text.* 25. d. *Cap.* 12. *Cap.* 8.

ficatur: (a) Virgo Aaron data est fecunditas, per quam posset active producere successive flores, & fructus: sed non produxit: quia illam fecunditatem prævenit virtus divina subito producentis illam.

Contra. Si ignis esset perfectissime actus, & haberet passum, ut lignum approximatum: tamen præveniret ab aliquo agente fortiore calefaciente lignum: nullo modo ignis esset causa agens respectu illius caloris, & si ignem gignere calorem esset ignem esse patrem caloris; nullo modo ignis ille esset pater illius caloris: igitur similiter in proposito propter solam virtutem activam, si erat præventa, ut non ageret, non diceretur mater, si mater esset causa agens.

Confirmatur hoc in exemplo illorum. Si enim orbis diceretur pater, vel mater illius fructus, quem producit: illa tamen virga, licet fecunda fuisset, ita potens producere fructum, & non produxit quia præventa; non fuisset pater, vel mater illius fructus.

Hoc etiam probatur in proposito. Nullus enim homo filius patris illius filii, etsi aliquis habuit virtutem activam, secundum quam potuit episcopo ad formationem huius corporis, ut pater, & non egit, Spiritu sancto præveniente.

Aliiter dicitur, quod collata sibi fuit vis supernaturalis, secundum quam potuit cooperari Spiritui sancto in instanti.

Contra: Ista vis supernaturalis esset accidens, etiam per accidens huius nature: ergo si mater Christi solo illo accidente egit ad formationem corporis Christi: sequitur quod non ita per se, & vere egit ad formationem huius corporis, sicut alie matres; quæ ex natura ista agunt ad formationem corporis sui proles. Non enim ita vere convenit lapidi disgregare, quod convenit ei per albedinem, quæ est ei accidens per accidens: sicut convenit ei descendere deorsum, quod convenit ei per naturam suam, vel convenit ei per accidens naturale.

Similiter in quo subiecto erit videtur accidens supernaturalis? Si in intellectu, vel voluntate, non videtur esse ratio agendi ad generationem filii, quæ actio principaliter convenit virtuti vegetativa: si autem ponatur in virtute vegetativa, nihil videtur quomodo illa vis sit capax accidentis supernaturalis.

Præterea tertio, quomodo poterit illa vis, ex quo est creata cooperari, vel esse ratio cooperandi in instanti Spiritui sancto: Si tamen hoc non potest aliquid, quod est in natura naturalis.

Præterea, quomodo accidens erit ratio formalis producendi substantiam, quæ sit terminus generationis? Quod si dicatur virtutem istam supernaturalem esse tanquam perfectionem intrinsecam collatam virtuti vegetativæ matris: hoc videtur mirabile: quomodo illa vis facta fuerit interior, quam si naturaliter genuisset, quia tunc esset plus, quam mater. Similiter quomodo illa intensa poterit agere in instanti, & tamen illa remissa non potest tunc agere: forma enim eiusdem rationis, licet una sit perfectior alia, videtur similiter se habere ad agere in instanti, vel in tempore, licet una aliquod

per-

perfectius producat, quam alia, sicut pater de luce perfectiore, & imperfectiore: quarum utraq; æque instantanee illuminat, licet una illuminet perfectius, quam alia.

Potest dici quod (si ad matrem pertinet agere sicut ad causam minus principalem) Maria vere iux mater; quia tota illa actio sibi competeat, quæ matri debetur.

Ad quod intelligendum, sciendum est, quod in formatione corporis nostri præcedit motus localis de loco ipsius corporis corruptum, ad locum convenientem generationi ipsius corporis organici ex eo. Hunc motum localem sequitur figuratio illius corporis, quæ figuratio non est sine motu locali. Tertio sequitur condensatio illius corporis corruptum, quæ est quadam alteratio præcedens generationem corporis denotans ex isto corpore rariorem, & ista alteratio non est sine loci mutatione: non quidem, quæ acquiritur novus locus (a), sed quæ occupatur minor; in ultimo instanti istius alterationis inducitur forma, quæ corpus est complete organicum, sive illa secundum aliquid sit anima intellectiva, sive secundum alios sit forma alia præcedens illam, & hoc secundum istos secundos, sive ipsa sit una totius corporis organici, & partium heterogenerarum, sive sit alia totius ab illis, quæ sunt propria, & substantialia specialia partium heterogenerarum: sive tertio modo nulla sit alia forma totius corporis organici a formis particulatibus substantialibus partium heterogenerarum; & secundum hoc tertium membrum, corpus esse complete organicum, esset omnes formas parciales esse complete indutas. Et licet iuxta secundum membrum, & tertium istorum posset poni non omnes parciales simul induci: sed unam prius; ad quam fuisset alteratio brevior, & aliam posterius, ad quam requiritur alteratio prolixior; tamen secundum omnia tria membra aliquid est in ultimo instanti, quod non præsit, & sine quo non est corpus complete organicum.

Ad propositum applicandum, dubium videtur; utrum tribus motibus prædictis correspondebant in proposito in Maria tres motus breviores, quam in nobis, & si in illis tribus motibus egerit B. Maria sicut causa secunda, & Spiritus sanctus, ut principalis. Si enim hoc ponatur, non ponitur aliquid, quod postea assumptum fuit a Verbo, aliquando præfuisse in supposito creato; sed tantum, quod illud corrumpere in aliquid assumendum a Verbo: neque ponitur in illis, quæ alibi requirunt suffusionem, sicut sunt illi tres motus (non autem ultima forma substantialis corporis organici inductio) Mariam in instanti fuisse cooperatam Spiritui sancto. Si autem negentur ibi fuisse illi tres motus; sed quod totum fuerit in instanti uno, pura, quod in aliquo toto tempore fuerint sanguines dispersi in corpore Mariæ, & nunquam in tempore moti ad matricem, nec sic figurati, & condensati; sed in ultimo instanti illius temporis erat in loco isto corpus figuratum, & densum, sicut esset in termino trium motuum, si fuissent tres præcedentes. Adhuc dico: quod B. Virgo potuit co-

per-

a Nam. e. 17. b Sententia Navonis. l. 3. q. 13.

a D. Th. 2. 2. 2. q. 1. art. 1. Hinc. quod. 3. q. 61

perari Spiritu sancto in ista actione instantanea, & quantum ad formam substantialem istius termini, & quantum ad ubi, & ad figuram, & densitatem, licet subito inductus: quia si non potuisset cooperari hoc fuisset ex una trium causarum, videlicet, aut quia non habuit causalitatem activam minus principalem respectu termini inducti, vel respectu terminorum inductorum: aut quia non potuit secundum illam vim activam agere ad terminos hoc modo inductos: aut tertio modo, quia etsi potuit, tamen preventa fuit a virtute maiore eorum, & totaliter operante. Primum improbat, quia ipsa habuit virtutem activam licet alia matres: ergo ad eodem terminos, ad quos, & alia: sed alia matres habent vim activam minus principalem respectu ubi, figure, condensationis, & forme substantialis. Et si dicas secundum tertium membrorum, quod in toto sunt nullae formae substantiales specie differentes partium heterogenearum, ad quas simul inducendas non habet aliqua mater vim activam sufficientem, sed oportet unam prius tempore induci, quam aliam, & ita hic.

Contra, activum non habens terminum adequatum, potest simul agere respectu alterius: ideo enim tantum unum potest simul, quia illud est terminus adequatus virtuti eius, & maxime potest simul in plura inadequata, si illa includantur in primo adequato sibi: sed nulla forma partialis est terminus adequatus huic potentiae activae, sed forma totius corporis organici: alias non posset in formam totius; igitur cum omnes illae formae partiales includantur in toto, quod est terminus adequatus, in omnes illas simul potest. Secunda causa tollitur, quia aliqua media sunt necessaria media virtuti imperfectiori, quae non sunt necessario media virtuti perfectiori. Agens enim naturale necesse est procedere per media determinata, quia subest illi ordini: nam ille praesens est ab agente superiori; sed agens supremum, quia non subest ordini in agendo, quia istum praesens voluntarie, non est necesse procedere in agendo per ista media. Ex hoc arguo: Spiritus sanctus, & Maria sunt agens praesens, quam mater creatus, & ipsa fuisset; ergo ista media, per quae necesse fuit actionem patris naturalis, & Maria processisse, si conceptisset ex vitro, non fuerunt necessaria in illa actione Spiritus sancti, & Mariae. Quod si dicas quod ista non necessitas mediolorum tantum est propter infinitatem virtutis Spiritus sancti, sed semper remanet aequalis necessitas mediolorum, respectu virtutis creatae, ut ipsa non posset agere respectu termini, nisi procederet per media sibi necessaria. Contra hoc, si per media ista devenit inesse ad terminum, agens non produceret terminum ratione mediolorum, quia media tunc, non sunt: igitur praesens tunc produceret, quia habet virtutem activam respectu istius termini: igitur si aliqua virtus facit, quod non procederet per media, secundum quod subito agens se habeat ad terminum, sicut se haberet in termino, si processisset per media: eodem modo potest idem agens agere, quod sic non transivit per media, sicut si transisset: sed Spiritus sanctus potuit facere, quod hic non

non esset transivit per ista media, sicut probat ratio praedicta, & cum hoc stare potest, quod virtus activa matris eodem sit, quae transivit in termino talis transivit; igitur per illam virtutem activam potest aequae agere in termino, praetermissis mediis, sicut si ante actionem in terminum transisset per media. Tertia causa tollitur, quia Spiritus sanctus libere agit: ergo non necessario agit secundum ultimum suae potentiae: igitur potest ad aliquid se extendere causalitate causa secundae cooperante secum: & ita potest supplere vicem patris naturalis, vel etiam efficacius operari, quam pater, si ellet. Et potest Maria cooperari secundum causalitatem istam, quia nihil ab ea auferretur per hoc, quod Spiritus sanctus preveniendo causalitatem alterius causae, cum qua Maria posset agere, supplet vicem eius, scilicet patris. Ex istis tribus membris improbat potestatem locumati talis. Omnis causa activa habens virtutem respectu alicujus effectus, & non preventa ab alio taliter causante illum effectum, in eo instanti, in quo producitur, potest agere ad productionem ejus: Maria tunc talis, si omnes aliae matres sunt tales, & hoc ut causa activa non principalis: igitur, &c. Illud declaratur per auctoritatem Damasceni 48. ubi dicit quod Spiritus sanctus dedit ei potentiam susceptivam, simul autem, & generativam, non quod miraculose dedit illam fecunditatem, secundum quam cooperabatur: sed illam habuit naturaliter, quia non fuit sterilis, & secundum eam potuisset naturaliter cooperari ad productionem filii, si pater naturalis genuisset; sed potentia activa causae inferioris est remota, quando causa superior non agit, ita quod nunquam est causa inferior in potentia propinqua ad effectum, nisi causa superior agente, quia illa superior primo determinatur, & ipsa determinatur inferiori necessario cooperatur, si inferior sit causa naturalis. Secundum autem communem ordinem, vis activa matris nata est subordinari vi activae patris, & ita a patre nata est conferri matri potentia propinqua ad generandum; non autem illa remota matri, quae est actus ejus primus, quia ipsa dicitur secunda. Haec potentia propinqua condebatur Mariae, non ex tali causa naturali, sed immediate a Spiritu sancto habente vim principalem causae, & ideo Spiritus sanctus dedit ei vim generativam: hoc est, potentiam generandi propinquam secundum illam vim naturalem: quia ipsa erat naturaliter secunda: sed susceptivam dedit ei, inquantum erat creatura Verbi. Sicut enim natura, ad quam, ut ad formalem terminum erat ista generatio, tantum erat in potentia obediens, ut uniretur Verbo: ita illa mater tantum habuit potentiam obediens, ut esset mater Verbi. Per hoc enim erat mater Verbi, quia Verbum subsistebat in natura illa sibi unita.

Sed hic est unum dubium, (a) quia secundum dicta in questionibus de rationibus feminalibus, ratio feminalis non est principium agendi in generatione, quia tunc non manet, sicut nec substantia, quam consequitur; sed tantum est ratio agendi in alteratione praecedente

generationem, & hic nulla alteratio præcise generationem: ergo secundum hoc ex parte matris nulla fuit actio per rationem feminalem, & ita nec per aliquam vim in materia ministrata.

Hoc concedendum esset secundum illa; sed tamen ipsa mater potuit immediate operari in instanti generationis, quia ipsa immediate tunc præsent, & habuit vim activam generativam respectu termini actionis; & ita forte est in aliis matribus, quod non tantum per vim activam in materia ministrata agunt; sed etiam corrupta illa vi activa in femine in instanti generationis, fecit etiam corrupta illa vi activa immediate agunt ad terminum generationis producendum: quod videtur probabile, quia postquam illo corpore sic alterato in illo instanti per potentiam divinam, extra matricem non fieret generatio, & tamen idem passum esset, & eadem agentia essent approximata, ut videtur; nisi de sola matre. At tunc si ponatur semen patris corruptum in illo instanti; puta; quia est pars materialis prolis, verius mater agit, quasi pater: quia ipsa immediate in instanti generationis, pater non; sed tantum in alteratione prævia per illam vim activam que fuit in femine patris: vel si ponatur semen patris manere in instanti generationis, & vim activam mater in eo; & semen non converti in corpus prolis; sed post conceptionem corporis resolvitur in aliud, adhuc in instanti generationis mater; & pater potest agere per illam vim dimissam manentem in femine. Nec videtur istud multum inconveniens attribuisse tantam actionem matri, quia facta decisione inopuente utriusque formatio, & utique ad partum videtur feminis patris, tota sequens formatio, ut si habeat matricem calidam, & bene dispositam, &c. Sed etiam concedendum, quod Maria fuerit Mater naturalis Christi, vel quod miraculose generavit Christum? Respondeo. Anselm. de *Conceptu virginali*, cap. 2. dicit hæc generationem fuisse miraculosam; & hoc quidem verum est quantum ad modum reducendum potentiam naturalem activam Mariæ ad actum, quæ naturaliter non reducitur ad actum, nisi a causa activa determinata naturali, scilicet vi activa patris naturalis. Fuit etiam miraculosa quantum ad modum procedendi in illa generatione; quia vel erat omnino subita, quæ non est processus naturalis in generatione hominis. Vel si fuit successiva, illi motus, qui præcesserunt generationem, in ita brevi tempore fuerunt, in quanto non sunt nati fieri naturaliter; sed ex parte ipsius potentie activæ Mariæ erat naturalis, quia ista potentia est eras naturalis, secundum quam erat naturaliter secunda; & potuisset concepitse a patre naturali, & naturaliter egisse ad productionem prolis, & propter istam potentiam activam naturalem, quæ operabatur, potest dici naturalis Mater Christi; & tamen propter modum exsequendi actum huius potentie duplicem non naturalem, potest dici non naturaliter, sed miraculose genuisse.

Ad argumenta. Ad primum, dico, quod Virgo, & Mater non opponuntur aliqua oppositione formali, nec ut privativa, nec ut contraria; virginitas enim privat tantum actionem causæ superioris natura-

naturalis, non autem virtutem activam matris; maternitas autem non necessitatio ponit actionem illius causæ superioris; sed tantum illam communiter concouitur illa actio. Sed si alius supplet actionem illam totam causæ naturalis, potest esse maternitas secundum suam rationem, & tamen cum privatione actionis causæ naturalis superioris, & ita cum virginitate, & ita fuit hic. Exemplum: Objectum creatum natum est concouare cum intellectu meo intelligentem: intelligendum igitur concipere notitiam communiter requirit objectum creatum movere intellectum; sed non requirit hoc ex parte rationis suæ: si enim Deus supplet actionem objecti movendo intellectum, potest intelligere admodum notitiam concipere, quam conciperet objecto movente; & ita si in intellectu concipiente non moveri ab objecto creato, designatur per nomen virginitatis, vel incorruptibilitatis, vel impassibilitatis, non repugnet alio modo formaliter intellectum concipere, & virginem esse; ita est hic. Si obijcias de parere: quia clausa non potest parere. Respondeo; ibi tunc miraculum, quod corpus simul fuerit cum alio corpore, & forte novum miraculum aliud obijci, quod virgo concepit sine actione causæ naturalis superioris; sed de partu fati communiter conceditur tanquam non difficile, quod ibi illa mater operabatur quidquid alia matres; sicut & in loquendo, conservando, & nutriendo foetum in utero. Et tamen ibi forte posse fieri difficultas specialis, quod nulla esset vis activa in matre potens movere corpus prolis localiter ad exeundum, & maxime ad effundum simul cum alio corpore, quia nulla virtus creata potest movere localiter corpus ad aliud nisi expellat aliud corpus, sicut loquendo de corpore non glorioso. Ad fecundum dico, quod Damasc. non negat eam absolute esse Matrem Christum, sed contra Nestorium, qui sub illo vocabulo voluit eam negare esse Matrem Dei, ponendo quod peperit purum hominem. Unde post istam auctoritatem subdit in destructione Theotococos, id est, Dei genitricis vocis, nefarius, & execranda Nestorius. *Solius natura honorat super omnem creaturam Dei genitricis vocem* (& si ipse rescindatur cum impio Satana) adinvenit: non igitur negavit illud, sed noluit communicare in sermone cum heretico illo, qui sub vocabulo illo occultabat venenum suum. Ad aliud, dico quod activum, & passivum in communi necessario ad invicem referuntur. Non necesse est ita esse de hoc activo, & hoc passivo; quia aliud activum vicem huius activi supplere potest; ita in proposito, pater dicit tale activum speciale, & eius actio suppletur hic ab alio agente. Ad ultimum, conceditur, quod si alia matres agant, & ista egit ad hanc generationem. Cum arguitur de instanti; pater responso ex solutione questionis, quia si in toto tempore præcedente cooperata fuisset, bene concederetur in ultimo instanti potuisse cooperari ad formam inducibilem in illo instanti; sed non fuisset tunc cooperata in instanti per operationem istam factam; quia illa tunc non fuisset: igitur tantum per virtutem activam, quam tunc habuisset eandem quam prius, licet non egisset ad illa interme-

dia, quæ in tempore cauterentur.

Ad argumentum pro opinione prima. Ad Philosophum exponitur, quod mater non est causa principalis agens, & ipsa etiam principaliter ministrat materiam, quia corpus proles magis formatur de materia ministrata a matre; quam de materia ministrata a patre. Si autem aliter intelligat Philosophus, negatur, quia Galen. sentit oppositum, sicut recitat Avic. & in istis magis credendum est expectari. Ad Augusti dico, quod solus ille effectus producit secundam rationem feminalem; ad cuius productionem vi activa creata concurrat, ut totalis causa: nec sic erant in proposito, quia est Maria per viam naturalem egerit; non tamen totalis causa erat causa naturalis, sed principalior erat Spiritus sanctus.

DISTINCTIO V.

Circa istam Distinctionem quintam, in qua Magister agit de extremis assumptionis, quaeruntur duo: Primo, Utrum natura Divina assumpserit, vel assumeret potuerit naturam humanam: Secundo, Utrum persona creata fuerit assumpta, vel potuerit assumi.

QUESTIO PRIMA.

Utrum natura Divina assumpserit, vel assumeret potuerit naturam humanam?

Circa primum arguitur quod sic. Persona Divina assumpsit naturam humanam: ergo & natura divina. Consequentia probatur; quia sunt eadem realiter respectu cuiuscumque actionis realis, sunt eadem, sive se habeant ad illam ut principium, sive ut terminum; quia actio realis est a principio reali, ut res, & non ut intentio tantum; & ad terminum realem. Præterea, quod potuit probatur: quia natura divina, cum sit infinita, includit in se rationem omnis suppositi: igitur potest supplere vicem cuiuslibet suppositi creati, & ita personare naturam creatam.

(a) Item si esset suppositum absolutum, natura assumeret, quia sola ratione differret a persona: ergo & nunc potest. Respondetur: Consequentia non valet, quia nunc non est sola differentia rationis, tunc esset. Item: Natura est unita natura, quia in tertio; & quia toti personæ primo unitur natura humana: igitur & cuiuslibet ejus parvi personæ unitur: igitur altera assumit, altera assumpta est. Negatur primum consequens.

Contra, si natura assumpserit, cum ista sit eadem in tribus sequetur quod tres personæ assumpserint. Item, quod non potuit probatur, quia quero ad quam unitatem? non personæ, quia natura, ut natura, non est persona: non naturæ, quia tunc vel esset eadem natura

naturæ hæc, & illa vel heret una ex eis, uterque est impossibile: igitur in neutram unitatem potuit assumeret.

QUESTIO II.

Utrum persona creata fuerit assumpta, vel potuerit assumi?

Circa secundum arguitur quod sic. Natura fuit assumpta: igitur & persona. Consequentia probatur per illam maiorem, quæ posita fuit ad præcedentem questionem, & hæc minorum: Persona creata est idem naturæ; quia si aliud, aut substantia, aut accidens: non accideat, quia nullum accidens est ratio subsistendi alicui in se; si substantia, aut materia, aut forma, aut compositum; & sive sic, sequitur, quod in persona creata sint plures substantiæ compositæ, vel plures materiæ, vel plures forme. Item omne pertinens ad dignitatem in creatura, est aliquid positivum: persona dicit aliquid pertinens ad dignitatem in creatura: ergo dicit aliquid positivum: sed omne positivum potest assumi: igitur, &c. Item, assumptio hominem: igitur personam. Antecedens patet per August. & probatur consequentia, quia homo est persona. Contra, si persona creata fuerit assumpta: igitur duæ personæ essent una persona.

Ad primum questionem patet ex 1. quæst. & ult. 1. dist. (a) Nam in illa quæst. ultima dictum est, quod essentia non est formalis ratio terminandi istam unionem, licet sic ratio efficiendi eam; potuit tamen ipsa esse formalis ratio terminandi, sicut dictum fuit quæ 2. 1. dist. Sic igitur si fiat sermo de ratione faciendi istam assumptionem patet quod natura divina est ratio faciendi istam assumptionem: ratio autem ratio terminandi de facto, tamen potest forte esse ratio terminandi. Si enim in assumendo, id est terminando unionem, sufficit singulariter per se existentia absque incommunicabilitate, cum hæc per se conveniat naturæ divine, ipsa poterit assumere. Si autem de ratione assumens sit, quod habeat substantiam incommunicabilem, & essentia secundum se non habeat incommunicabilitatem, ipsa non potest esse assumens, ut terminus.

Ad argumenta. (b) Ad primum, videtur difficile eis, qui dicunt proprietatem, vel personam tantum ratione differre a natura. Aliiter dictum est dist. 2. primi, quod entitas incommunicabilis ex natura rei non est formaliter entitas communicabilis, & ideo ex natura rei ante omnem operationem intellectus; Pater communicat Filio, entitatem communicabilem, non autem incommunicabilem, & iterum hoc ad quodcumque tertium comparatur, quod comparatur unum secundum logicalem rationem ejus, non oportet illud comparare alteri, quod non est formaliter idem isti. Tale est assumere secundum istam viam, quia competit incommunicabiliter subsistenti inquantum tale, ut termino. Ad aliud dico, quod ipsa natura non

a Vide Par. q. 14. b. ius.

b Ad arg. 18. Vide Par. q. 17. s. 3. b. ius.

est ratio terminandi istam unionem; sed personalitas independens ex
1. quæst. huius tertii. Sed si dicas quod nihil potest esse alicui ratio
 terminandi, quia potest suppleri vicem cuiuslibet suppositi creati.
 Hoc potest negari, si in termino requiritur incommunicabilitas:
 non enim est idem formaliter infinitum, & incommunicabile, quia
 omne infinitum est formaliter incommunicabile.

Ad aliam questionem, patet secundum dicta in *prima quæst. pri-
 ma distinctionis* (a), quod personalitas creata dicitur negationem de-
 pendentiæ actualis ad aliud: ut ad suppositum illius naturæ, & etiam
 spirituales, quæ quantum est ex parte ipsius aptitudinis, semper
 esset in actu, sicut animi separata semper dependeret a corpore,
 quantum esset ex aptitudine naturali ejus. Cum igitur contradictio
 sit naturam actualiter dependere ad personam extrinsecam, & non
 dependere; naturam autem aliquam assumi et ipsam actualiter de-
 pendere hæc dependentiæ specialis; contradictio est ipsam assumi, &
 simul habere personalitatem propriam. Sed qui ponunt personali-
 tatem creatam dicere aliquam entitatem positivam ultra naturam singu-
 larem, propter quam repugnet sibi assumi, non tamen naturæ singu-
 larem, eos oportere aliam causam querere; quare persona non
 potest assumi; sed istud suppositum esse improbatum *quæst. 2.* & contra
 istud bene vadit ratio illa, quæ tacta est de divisione substantiæ, &
 accidentis; & substantiæ triplicis.

Ad argumenta secunde questionis. Ad primum, dico quod si ac-
 ceptari illud, quod positivum est in persona, quia personalitas nul-
 lam entitatem positivam addit ultra hanc naturam, persona creata
 idem est huic naturæ; sed si accipitur complete personalitas, se-
 cundum quod importat incommunicabilitatem, non omnino idem
 est persona, & hæc natura, sicut aliqua entitas indifferens ad ali-
 quam affirmationem, & negationem, non est omnino idem illi ne-
 gationi, live sibi ipsi, cum illa negatione. Ita est hic, & ideo hæc
 natura habet sufficientem distinctionem ab hæc natura non dependen-
 tens, ut ista natura possit dependere, hæc tamen natura non depen-
 dens, vel per se nata non possit dependere in sensu compositionis.
 Probatio adducta per identitatem non concludit, nisi quod persona
 creata non addit identitatem positivam super hanc naturam, quod
 concedo.

Ad secundum dico, quod persona in creaturis non dicit dignita-
 tem nisi materialiter, scilicet ratione intellectualis naturæ, quam
 connotat, non autem formaliter ratione incommunicabilitatis, quam
 superaddit. (b) Quomodo autem negatio aliqua dicatur esse dignita-
 tis, dictum tunc *dist. 2. pr. lib. de ingenio.*

DISTINCTIO VI.

Circa istam Distinctionem sextam, in qua Magister agit de in-
 carnatione considerata ut in *facto esse*, queruntur tria. Primo,
 Utrum

a *Quære Occam, quodl. 4. q. 11.* b *Quæ. 1.*

Utrum in Christo sit aliud esse Verbi ab esse creato; Secundo, Utrum
 Christus sit aliqua duo; Tertio, Quæ istarum trium opinio, quæ
 recitat Magister, sit tenenda.

QUÆSTIO PRIMA.

Utrum in Christo sit aliud esse Verbi ab esse creato?

Circa primum arguitur, quod non: quia esse constituit ens, & ita
 si Christus haberet duo esse, Christus esset duo entia, aut si ef-
 fet unum ens, non esset nisi unum per accidens; sed hoc est inconve-
 niens, secundum Bernard. ad Eugenium Papam. *Hæc est maxima,*
inquit, unitas ipsi illam, quæ est in Irin. Unitas per accidens non
 potest esse maxima inter unitates creatas: igitur, &c. Præterea,
 natura humana non unitur Verbo, ut forma materiæ, live ut actus
 potentie, sed magis e converso; quia Verbum est actus: ergo non
 unitur, ut datur esse; sed magis ut recipiens esse: igitur, &c.

Præterea, infinitum non potest recipere esse a creatura; ergo non
 habet aliquod esse creatum: natura autem unita.

Contra. 6. de *Trinitate*, c. 4. & 5. Sicut ab eo, quod sapere est fa-
 pientia; ita ab eo, quod est esse, dicta est essentia; sed non possunt
 esse plures sapientiæ, quin sint plura sapere: igitur, &c. Item An-
 selm. *Monol. cap. 6.* (a) Sicut se habent ista tria, lux, lucentis, lu-
 cere, sic essentia, ens, & esse: non possunt autem esse in aliquo
 plures luces, quin sint plura lucere; quia nullo modo priori essen-
 tialiter, necessarii multiplicatur suum posterius: ergo, &c.

Respondeo, quod in ista questionem certum est de esse essentia, quod
 tantum differt ab essentia in modo concipiendi, quod sunt in Christo
 ter talia esse, & quot essentia. Certum est etiam de esse substantiæ,
 quod scilicet est esse actualis existentia in seipso, non dependens in
 subsistendo ad aliud, ut ad suppositum; quod non est nisi unicum tale
 esse in Christo, sicut nec nisi unicum suppositum. De esse etiam,
 quod significat compositionem intellectus uniuscuius prædicatum cum
 subiecto, quod est syncategorema, de quo dicit Philosophus 5. *Me-
 taph.* quod esse significat verum non esse alium; patet, quod ter
 sunt ibi talia esse, quot possunt predicari de subiecto. Sed de esse ta-
 li actualis existentia; (b) prout distinguitur ab esse essentia, & esse
 substantia, est dubitatio, utrum sit aliquod esse tale in Christo,
 aliud ab esse creato. Et dicitur, quod non, quia si hæc natura es-
 set in supposito proprio, idem esset esse naturæ, & personæ: ergo,
 & nunc: quia hæc persona supplet personalitatem propriam, quan-
 tum ad esse personæ: ergo quantum ad esse naturæ. Sed ad istud
 respondeo, quod supplet eam terminandam dependentiam naturæ ad
 suppositum; sed non supplet ponendo istam identitatem, quæ est in-

E 4

ter

a *Idem 5. Tri. c. 2.*b *Henr. quodl. 3. q. 2. De Thom. 3. q. 17.*